

Oglasi, priopćena itd. izlasku i računaju se na temelju običnog cjenika ili po dogovoru.

Novici za predbrojbu, oglase itd. šalju se napuštalom ili položnicom poš. urednicu u Beču na administraciju lista u Pulu.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrijeme ne prima,

NAŠA SI OGA

Izlazi svakog četvrtka o podno.

Netiskani doplati se na vraćanju u pošti na izlasku a netiskanim ne prima.

Predplata sa poštarinom stoji 10 K u obće, 8 K za seljake } na godinu ili K 5 --, odn. K 2-50 na pol godinu.

Izvan carevina viša poštarina plaća i utužuje se u Full.

Pojedini broj stoji 10 h., kao stali 20 h., koji u Puli, toli izvan isto.

Uredništvo i uprava nalazi se u "Tiskari Laginja i dr. prije J. Krmptić i dr." (Via Glauha br. 1), kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplato.

Iz sjednice obć. zastupstva, obdržavane u Kastvu, dne 28. i 29. oktobra 1907.

Kandić u Tretu (Via Crociera Dr. I. H. kat).

Predsjednik otvori sjednicu na 10 i pol sata prije podne u prisutnosti 22 opć. zastupnika i 4 sa savjetujućim glasom.

Zapisnik posljednje sjednice odobrava se, a za pročitavanje i eventualno potpisavanje današnjeg imenjuje se gg. Rubiša Josipa i Vlah Ivana.

Zaključni i završni računi općine Kastav i pridruženih Brigud, Lisac, Skalnica i Studena za god. 1906. bili su za dobu od 14 dana redovito izloženi, bez da je itko zatražio uvid istih ili stogod prigovorio. Revizijski odbor, imenovan u posljednjoj sjednici, pregledao je račune rečenih općina za god. 1906. u vrijeme od 12 dana i pronašao ih u potpunom redu. Čitaju se opaske učinjene po revizijskom odboru vrhu pregledanih računa, na koje opć. glavar daje opširnija obrazloženja i koje opć. zastupstvo uzimlje do znanja te ujedno se zaključuje, da se od odvjetnika zatraži, da općini daju svoj račun svaki četvrt godine; da se kod c. kr. Namjestništva ishodi odobrenje izmjerene štivre u Rećini; da se Turak Josipu iz Spinićić, 6, oprostiti i drugu polovicu bolničkih troškova prigodom liječenja u Beču radi ugriza bijesnog psa, dočim da se od ostalih takvih bolesnika zatraži preostatak tih troškova; da se marljivo, makar i putem političke eksekucije, utjerava zaostatak dvara, globa, reparta za školu i drugih pristojba koji od ove općine toli kod pridruženih; da se briše iz aktivnih zaostataka općine Brigud neutjerivih K 150 68 za pasevinu, bolničke troškove i liječenje nekog Cerina a iz pasivnih zaostataka K 100 već obračunanih u cijenu uzetog dvara po Ružić Ivanu; od Iskra Grgrura iz Lisca da se utjera bolničke troškove za njega i kćer mu Anu u svoti od K 189-84; od bivšeg zakupnika lova, Gigovića iz Rijeke, da se utjera zaostatak godine 1903. od K 25 na korist p. o. Skalnica; da se briše neutjerive reparte za kanale u Kastvu sa K 14-28 i za „Pišćinu“ u Fućelovoj sa K 369; istodobno da se briše iz aktivnih zaostataka kao neutjerivo K 262-18 za održavanje nekogih bolesnika, parbenih troškova, podvoza u riječku bolnicu i zakopanja jednog crknutog konja; da se požuri obračun ceste Klana-Paka; uzima se do ugodnog znanja, da se je koncem minule godine umanjio zaostatak školskih taksa, bolničkih troškova i pasiv općine Kastav za K 31.977-73, među kojima je podpuno isplaćen jedini stari dug za općinsko sajmistište sa K 11.000; kod Briguda poboljšica za K 1520-04; Skalnice za K 651-93 i Studene za K 369-76. U minulog godini izdala je općina Kastav za gradjevine (nove škole), ceste, vodnjake i za kupljene nepokretnine svotu od K 51259-59 bez školskih popravaka na račun kojih zadužila se samo za K 18.000. Opć. zastupstvo čuši opaske revizijskog odbora te protu opaske i opravdanje istih po opć. glavaru, prihvaća iste u cijelosti, te daje opć. glavaru i odboru apsolutorij vrhu računa godine 1906. za općinu Kastav i pridružene Brigud, Lisac, Skalnica i Studenu, uzimajući ujedno do znanja obavljene pregled opć. blagajne po reviz. odboru stanje koje iznosi u prihodu K 124.727-68 u rashodu K 120.669-98 dakle sa viškom K 4057-70 u gotovom novcu; K 2100 u državnih papirih i K 228.513-38 u privatnih zadužnica.

Prelazi se na točku

Općinski proračuni za godinu 1908.

općine Kastav, Brigud, Lisac, Skalnica i Studena. Proračuni bili su izloženi kroz 14 dana, ali nije proti njima nitko popnešno prigovorio. Da se pokaze potrebe i pokrića tih proračuna navadja se ih ovdje u kratko.

Razhod: I. Kastav.

Administrativni troškovi, t. j., nagrada opć. glavaru za zastupanje općine i općinskim zastupnikom za dolazak na sjednice, plaća opć. činovnika i poslužnika, pisarice potreboće, dnevnice i putni troškovi, porez, ugrjev i rasvjeta opć. ureda, poštarina, brzjavi, telefon i sudbeni troškovi. Za ovo sve predvidilo se K 26.814, od kojih za porez K 5023-93.

Troškovi javnoga podučavanja, to će reći, za škole bez „Delavske“, koju sitno ne spada, predvidilo se K 32.038, od česa otpada na školske takse K 18.000. Kod školskog proračuna predviđena su sva propisana naučala, stannarina i t. d. za svih deset škola školskog okružja općine kastavske; nagrade vjeroučiteljima; školaninu odličašima, od kojih se desetericu najboljih svake godine, po običaju, zuelani doživtvo u društvo sv. Jeronima; knjige ubogim školama i sve ostale školske potreboće, tako, da sam proračun kastavskih pučkih škola (bez Briguda i Klane) iznasa K 12.638.

Troškovi za siromake, t. j., potpore u noven i liječarijama, bolnički troškovi, oblaćila ubogoj školskoj djeci, potpore ubogim školanima i otpušavanje umobolnih u bolnice. Za sve ovo odlučilo se prema potrebi potrošiti K 16.420, dakle za dobrih K 2000 više nego lani.

Nedarnstveni troškovi kao plaća opć. liječniku, troškovi za kužne holesi ljudi i blaga, održavanje groblja, pokapanje siromaha, plaće opć. rednika, održavanje zatvora i zatvorenika, javna rasvjeta, osjegovanje opć. zgrada protu ognju i napokon plaće opć. lugara i šumskom upravitelju. Za ovo predvidjelo se K 22.326, od česa otpada za grobje u Sv. Križu i na Breščina K 3000.

U 5¹/₂ sati u večer dignuta je sjednica i nastavljena sljedećeg dana sa istim brojem članovu zastupstva u 10 sati prije podne.

Vojnički, žandariski i popračenički troškovi predvidjeni su sa K 1200.

Troškovi javnih svečanosti iznasaju K 700.

Udržavanje i popravak opć. zgrada bez škola, iznasa K 1820. Za škole posebice K 4000.

Udržavanje opć. cesta i puteva. Ovaj je potrošak proračunau sa K 20.860, dakle za K 9950 više nego prošle godine. Ti putevi, ceste i troškovi predviđeni su sljedeći: Lisinska cesta K 800, od željeznice do Sv. Luke u Rukavcu K 1200, Kantrida Blečići K 500, Pobri-Kučići-Slavčići K 300, Jelovičani-Turki K 200, Vrh Skrapne-Crni dol K 100, Brunčići-Jablanovac K 300, Radelčići-Trinajstići K 400, Sporova javna-Milohini-Basiljan K 400, Mladenčići-Skvačići K 200, Rubiša Zivica K 200, Vrh-Loze-Pavletići K 100, Vahtar-Siroli K 100, Siroli-Purićevci K 100, Gornji Rukavac-Tančići K 300, Srdočičanska cesta K 100, Volosko-Punari-Gujanji K 150, Rukavac-Sušnji-Palinovci K 250, Tibiljasi-Pahljin K 200, Jušići-Znidari K 50, Zdemer-Jušići K 1000, Starci-Selinari- do puta na Trampi K 300, Hosti do ceste na Sv. Križ K 300, Brešca-Pernani K 400, Marčeljska Draga-Ploče K 100, Sv. Matej-Saršoni do medje Riećine K 300, Rubiša-Cirkul K 300, Dolnji Jugi-Brnasi-Siroli K 200, Stupari-Kunfin-Skurinja K 400, Milih-Brestovica K 250, Zvoneta-Zaluke-Brešca K 200, Pernani-Foljane K 120, Zaluke-Rorensko K 600, Varljeni-česta Francići K 200, Pobri-Matulić K 100, Volosko-Mihotičići K 100, Kraljevac-Rudno-Srokov dol K 500, Bezjaki-Mučići K 200, Stefani-Maciničić K 80, Slavčići-Trini-Pereničić K 300,

udina utvrstiti. Predgovornik veli, morali bili zatajiti svoje ideale! asnje vrijeme nekako je previse to, a da bi se moglo govoriti o t. Ako je moguće stogod učiniti svojim idealima, dobro je; ali da tih ideala žrtvuje jedan cieti narod okrajine, to nesmije, to ne može ma duhu današnjega doba. Pošto Dr. Bartoli govorio je takodjer, malena većina, koju su oni za utjevali. Gospodo, mogu vam kod prijše reći, da su nam nasi, čim ali da smo bili, makar i ujetno, i privoliti na 6 vaše vešine, jako ali. Naš klub je bio ipak na to težkim sreem i uz jamstvo, da naših u mnogih stvarih ne će moći ti. Gospodin predgovornik smatrao most rečeno većine tim, da bi troč. gg. biskupa bili na naši strani. ču o tom dugo govoriti, nego ču ovati dvoje. Prvo: mi smo dosta niti za svo vrijeme, sto sami ja u boru, kroz 25 godina, pa se golskupi, kako bi imali po mišljenju (Zast. Dr. D. Trinajstić: Po krš-mišli) nisu podali ovamo nit sa ove klupe uz nas, nit t. borili pravcima, nanešenim našem nar-neš strane. Drugo ču konstatovati dvojica njih ne pripadaju našoj iti. Onda je rekao g. predgovornik, pa za nje izgubljen glas zemaljskog i odnosno predsjednika sabora. to zlo onda izmjenjimo, pa neka is zemaljski kapetan i saborski nik. Ako u obće predstavljate svoju ako nepovoljom, onda dajte, knko i g. Dr. D. Trinajstić, da bude a vas 19, pa da vidimo kako će ići. Za omaložavali većinu od 6 talijanskih rekao je g. Dr. Bartoli, ovnići talj. narodnosti u Istri ise stranka među sobom. Ne-litko ih imade, meni je poznato, i liberalna, pa kršćansko socijalna, demokratska, i dodajem, da se jedne i druge i treće strane znadu ad treba ići protu našem čovjeku u. To pokazuje najbolje zadnji carevinski viećo i to g. Rizzi-ndgovovnika. Za g. predsjednika i liberalna stranka sa socijalde- i, a za g. Bartolia kršćanski so-iberalna. I svaki puta, kad budu akovu pogibao gg. Talijani, svaki stalno znali tako složiti. (Sliedi)

arevinskoga vieća.

U Beču 27. X. 1907.

šlogšog čedna i to u četvrtak zapo-čelo je tako zvano prvo čitanje ili prva razprava o zakonskih osnovah za ngodbu, koja se imade sktopiti izmedju Austrije i Ugarske i koja imade trajati 10 godina, t. j. do god. 1917.

U toj razpravi progovorio je prvi češko radikalni zastupnik Choc, koji je govorio preko zanta i to sauo u češkom jeziku i koji je predstavio zakonske osnove kano nešto steina i pogibeljna za narode ove pole monarhije.

na krkos hrvatskoj državnoj gimnaziji, 48.000 K godišnjih, koje u obće ne bi trebalo trošiti tim više, jer je ovdje (t. j. u Kopru) talijanska gimnazija, koja je uslied toga, što je talijanska u Pazinu ustrojena, pretprelja na broju učenika. Isto je tako nepravedan trošak za ženski licej u Puli, za koji sama pokrajina troši 18.000 K, a za koji moraju doprinášati svi stanovnici ove pokrajine, i osim toga još posebice Hrvati grada Pule, koji nemaju tamo ni jedne pučke škole. — Za

pora društvu „Liga nazionale! U toj stvari predle poseban predlog naših dr. gova Andrijć i Kozulića, pa ne ču sada više o tome govoriti. Reći ču samo, ako c. k. vlada opet potvrdi proračun sa ovom stavkom u njem, onda je ona dio- nicna krivice, barbarizma, divljačtva, zločina, koji se potičnja time, da se prisiljuje naš narod hrvatski doprinášati novac za zavode, kojim: ne njega hoće da odnarođi. A sad prelazim, da odgovorim pošto- vanomu gospodinu predgovorniku. On Dr. Postovani g. prengovornik kazno je, da su oni bili pripravnii odstupati nam svojega posjedaa, odstupati od svoje dosa- danje većine. To je istina, ali svaki mora priznati, da u današnje doba, kad svi hoće imati svoja prava, ne mogu Talijani, kojih je samo trećina pučanstva u Isti, uzdržati većine, koju do sad posjeduju. To nije moguće. Da bi se oni bili politički ubili, kad bi bili pristali na naše za- htjeve, to ne stoji; dočim stoji, da su se sa svojimi zahtjevi htjeli za mnoge de-

se sa svojimi zahtjevi htjeli za mnoge de-

poslala sakupljene milijarde K 54. — Dr. Pero Magdić iz Varaždina sakupilo prigodom oprosnog večera Ivana Mandića tajnika Hrv. Sokola u Varaždinu K 11.04. — Hrv. omladina u Cer.:u, čisti prihod privatne zabave K 17.80. — Uprava "Hrvata" u Gospiću K 195.90. — Abiturijenti gimnazije u Dubrovniku darovali su prošle godine K 442, a ove god. K 516.00. — Abiturijenti gimnazije u Splitu darovali su K 403.18. — Gradsko poglavarstvo Karlobag u ime podpore za god. 1906. K 25. — Obćinska blag. Kastvu mjesto vjenca na odar blag. Slavaja Jenka K 50. — Uglavarstvo čine Bosiljevo u ime podpore K 50. Zivjeli plemeniti darovatelji!

Slovenska škola u Trstu.
U proračunu za godinu 1908. p. izno dne 16. tek. mj. u parlamentu lazi se i točka za podržavanje slov. škole u Trstu (Sv. Jakov). Bilo je vrijeme. A onda neka se braća Slo. požure da u srcu grada sagrade u pučku školu koja je toliko potrebit našu braću u Trstu.

Jorgovan.
Upravo je izašao zanimivi koledar mladež Jorgovan za g. 1908., ure izdao Josip A. Kraljić, ravnatelj Društva škole u Malom Lošnju. Cijena je 1 danu tvrdo vezanom 70 para, pošten para više. Bisan je sadržaj koledara, i svih kalendarstkih vjesti, ima sijaset bavnih pričetka i pjesmica sa ilustracij. Ne smije da bude nijednog Hrvata u bito nijednog učenika pučkih škola Jorgovana.

Općinska poglavarstva, pučke škole te javne i privatne pisarne kao i pri uredi, koji još do sada, nisu n. čili "Veliki Ćirilo-Metodski koledar godinu 1908." umoljavaju se, da ga ruče u jedinju narodnoj papirnici u F. via Giulija i ili od kluba "Ćirilo-Metodski zidari" u Zagrebu. Preradovec ulica 24. Dužnost domovinska bi bila svakda kupi taj koledar. Treba vrlo m. novaca za budjenje narodne svijesti koji su zvani kao da ne čuju.

Toliki se razmeću frazama patriotizma u neće da žrtvuju za jedan tvrdo vez koledar K 2— ili broširan K 160 čega ljepi dio otpada za budjenje hrv. ske svijesti. Ako nitko, a to bar u dužni bi bili nabaviti "Ćirilo-Metodski koledar", koji je bolji nego ikoji drugi. Ima izvrstni šematizam i razne ljeste kraj vrlo lepoga zabavnoga dijela.

Ćirilo-Metodski koledar za g. 1909.
Klub "Ćirilo-Metodski zidari" umoljuju svu gospodu kojima je postao predbroj arke, da isto tako i sve prijatelje Društva sv. Ćirila i Metoda, na koje se klub obratio, da bi što prije sabrali nekom predplatnika i poslali naručbu klubu.
Tko sabere to predplatnika, dobiva koledar badava.

Cijena je koledaru broširan K 160 — tvrdo vezan K 2—.

Naručbe umoljavaju se poslati na adresu: Klub Ćirilo-Metodski zidari, Zagreb, Preradovićevo ulica 29.

Pozor ljudii!
Počeli su obilaziti po gradovima, a osobito po selima, razni agenti, trgovci sa slikama svetaca. Oni nudju te slike tobože uz niske cijene, na mjesecne obroke, te sklapaju ništa vrijedne pogodbe kojim kasnije prevare nesobite naučnike selitana

Dvostruki elektro-magnetički
KRIŽ ili ZVJEZDA
R. B. broj 86967.
Telefon br. 45—22.

jest elektro-magnetičkim natelina zaslaženji stroj, koji kod uloga, reume, astmo (teškog dštanja), nespaavanja, zujanja u uhu, neuralgije, plavobe (m-prišne) kucanja srca, zubobolje, muževne slabosti, studeni ruku i nogu, padavice (epilepsije), mokrenju postaje, najbnosti, nesvjestice, nagluhosti, drhtanja u lelu, influence skodnane za bašava...

godina storo bolesti izličene su sa mojom strojem, posvo! Od izličitelja za moju strojem R. B. broj 86967 izražene zahvale kao i od odličnijih slojva izdano svjetlobe i priznanice iz evju strana svjata, pohranjene su u mojoj plamohrani, gdje stolo svykomu u svako doba na urid. GDJE NUEDAN LIEM KUE POKODAO, MOLIM POKUŠATI MOJ STROJ, jer je to sigurno sredstvo protiv gore navedenim bolestima, a onaj bolestnik, koji po mojem stroju nebi bio izličen najdlje u roku od 45 dana, dobiva novac natrag.

Upozorjem osobito p. n. običnavo na to, da se moj stroj ne smije zamjenjivati sa Voltimim, koji je pomadi svoga neuspjeha zabranjen u Njemačkoj kao i u Austro-Ugarskoj, dočim moj dvostruki elektro-magnetički stroj...

Skrapna-Zvoneča K 100, Skrapna-Kriva K 100, Spintiči-Miseri Grzurini K 300, Hosti-Pilepići K 100, Rošici-Trtoi-Smogori K 500, Mladenci-Novac K 150, Ludići Rečina K 20, Rongi-Zorčići K 50, Karmunja-Seto Lenca, od kuće Ćukovića do škole pak dalje na Pavinići do Baturdo, zatim od istoga Ćukovića preko Starci i Selnari do puta na Trampikade, Pavinići-Union i končno za Diračje-Kantrida ukupno K 1000; plaća listinskomu cestaru K 600, Plaća dvjema opć. cestarima po K 720 godišnjih prali i korda K 800 te komeno opć. zastupstvu na raspolažanje K 2000, na račun kojih odlučiti će se u dojducim sjednicama, te se je već u sjednici od 5. decembra 1907. od toga odlučilo se za pupratak obć. puta od Stupari do medje K 40; od Jolevićani na Turki od dalnjih K 200; od Sv. Lucije na Ćukovići K 200; od dalnjih K 160; od Casari na Cirkul u Ruševojoj K 250; od Kokuljini na Zorčići K 50 i od Leševeca na Sorovo-Pišćina u gar. Rukavcu K 600.

Popratak javnih vodnjaka. Za ovo odlučilo se K 2782 kiko sljediti za pojedini vodnjak: Jurdana u Jusičevoj K 200, Živica kod sela Mavri u Jurdanovoj K 160, Ferencova Dolina K 350 (drugu polovicu imade snasti imošnji puk), Stermna na Kocensken K 132, zid i pločnik na sterni kod Hosti K 200, zid na vodnjaku Rudno u Breglina K 100, most preko rukava Rečine-Trnovice K 1000, sterna u Skrapni K 350, popratak kanala Stermne u Ruševojoj K 300.

Novi maadi u opć. šumama kostati će po prilici K 470 u odkup zemljišta za posušljene Lisine pa oko K 300.

Gradnje novih obćinskih zgrada. Za ove troškove predviđu se K 43700. Ova je svotu porazdijeljena ova'o: Prinos za novu školu u Sv. Mateju K 2000 a onu u Rečini K 1000, za klauicu su sternom u Kastvu K 10,700, 1/4 troška za novu zgradu učiteljišta u Kastvu po prilici K 25,000 a za naluvu zemljišta za školu i za školski vrh učiteljišta K 5000 bude li se to g. 1908. gradilo. (Za školu Jusiči-Jordana odlučiti će se podpora kad bude škola sigurna). Pošto zgrada obć. ureda ne odgovara više današnjim prilikama, imeanje se piseban odbor, da prouči pitanje gradnje nove zgrade u tu svrhu.

Gradnja novih opć. cesta i puteva. Za ove se je radnje predvidjelo K 7350 i to za cestu ili put: Od željezničke postaje Matulji na istarsku cestu kod Gajanjica K 600, Piščina-Ploče K 1000 (ako se ih već u g. 1907. ne potrašu), Opelelica-Jasenovac K 600, Sv. Križ-Hosti dalnjih K 800, Lužna-Halabnje K 1000, Lužna-Brajanji K 500, Poljana Rebrejna-Lužna K 200, Mamići-Sklavići K 600, od ceste Jusiči-Milnelovo-kolodvor Matulji K 1200, Pernani-Ruzvić Breza K 300. Do dva Klauac K 150, prali i korila K 400.

Gradnja novih općinskih sterna. Ovdje se je proračunalo K 14,360 za potpore kod novih obć. sterna i to: za sterna ili vodovi d na Kantrid K 2400, za sterna kod Matonji K 1000, u Sv. Mateju K 1200, za preuređjenje Živce u Matuljevici K 1200, za uzdržavanje mosta u Trnovici godišnjih K 60, za sterna kod Mavri na Ferencovu, kod Peteci, Dovičići, Ćukovići u Jusičevoj, Stupari, Turki, Srdoci, Skrlji, Brojaki, Blažiči, Jusiči, za Kalie u dol Rukavcu i Spintičev Kal po K 600 za svaku, za prali i kordu kod vodovnih radnja K 300. U godini 1908. imaju se po mo, učnosti graditi nove sterna u selu Mavri u Srokovici; Lipiči u Jusičevoj; Kalie sterna u selu Rukavcu i kod Srdoci, da se umole državne i zemeljske potpore u za ostali trošak privuzima općinu jamstvo, da će se gradnje izvršiti. Da se uzmogne, "Spintičev kad" pretvoriti u sterna, predati će se obćinsko zemljište oko istoga u svrhu kućogradnje za krovova kojih moći će se vada kišnica odpeljali u novu sterna.

Interesi na možbitne posude predvidilo se sa K 1980. **Interesi na možbitne posude** za pokrće manjka i općinarnima za krade vrijeme K 5400.

Različiti i nepravidljivi troškovi proračunani su sa K 1324. Simo spadaju troškovi za navjace opć. ura, pak drugi manji troškovi.

Izradba gorivoga drva za općinare proračunana je sa K 4356.

I tako **sredkupni potrošak** proračun općine Kastav za godinu 1908. proračunana je sa K 216,200, dakle za K 12,009 više nego za godinu 1907.

Prelazbe na prilodl proračuna općine Kastav za godinu 1908. navduja se sljedeće glavnije stvari. Najavimne. Ovdje se predvidio prihoda K 2061 i to: za gradjevine K 340, za pialat Preluka i Kantride K 1700, za razne bočarije pak K 21.

Prodaja drva iz opć. šuma, pušišta i sjenaško dati će po prilici K 11,876.

Kamenolomni. Prihod Kamenoloma proračunan je sa K 1400, od kojih odpada na Preluk i Kantridu K 600, a na ostale kamenolome po općini K 800.

Ribolov uz kastvsku obalu predviđen je sa K 200, dočim

Lov sa K 421.

Interesi zaslan i tekači na dugove prema općini proračunani su sa K 24000 i to da se dobro utjuruje.

Pristoje. Predviđu se, da će se primiti K 5200 i to: sajmovne K 2600 (na samo sajmitje K 2300) na ples K 1700, na nove gradjevine K 300, na soš K 100 i na pse K 500.

Globe ili muhte dati će po prilici K 400.

Prinosi **pruđerzjenih općina** proračunani su sa K 2550 i to za administraciju K 1750 i za općinske kjećničke K 800.

Povratki vojnihkih troškova, popraćenictva te sudbenih troškova proračunan je sa K 2800.

Povratki raznih reparata. Iz starije dobe kao za crkvena škola u Kastvu, grobije Sv. Lucije, Kastele i Lovkine u Kastvu dati će po prilici K 512, dočim povratak iz novije doba, kao škole u Zarnetu, Rukavcu i Pehlinju; zenske škole, artnavice i zvenika u Kastvu, Steranu u Globiči, Zorčići, Skvazići i Skurinji, Ferencove doline pak povratak različiti posnda. Ovo sve dati će po prilici K 14,400.

Posude za cesto- i vodegrade, klauica i učiteljišta u Kastv upredvidjeni su sa K 64,000, bude li se sve to u god. 1908. gradilo. Prije su se općinske ceste i putevi gradili rabotom, danas valja u gotovom plati težake pak kako je sve što je krepčjeje pobljejo u Ameriku, ne može svadje niti za gotov novac uz dobru nadnicu dobiti valjanog domaćeg radnika.

Razni nepravidljivi dohadci proračunani su sa K 14,842; to je prinos kotarskog cestnog odbora, postolci i kamati likvidovane štive, pak državne i zemeljske potpore za ceste i stvne.

Cjelokupni prihodi proračun općine Kastav za godinu 1908. proračunani su sa K 154,687, koji pak ako usporedimo sa jur prije naznačenim rashodom, prikazuje nam manjak od K 61,513. Za pokrće ovog manjka glasovalo je općinsko zastupstvo na sve izravne i izvanredne državne poreze sljedeće namete: 15% na sve poreze a 10% na obrt za popravak opć. puteva i cesta; 22% za razlike takse, 15% na buhličke troškove, 15% za jednu radnu učiteljišta, 10% za delucvna škola. Ovo sve za cijelu općinu Kastav. Zatim posebnice 50% za potpuno pokrće troška sterna u Stefani i Kalica u Blažičevoj za županiju Blažiči; 75% za školu na Brešćina a za županiju Puži; 100% za školu na Pehlinju a za županiju Hosti. I končno 100% na potrošarinu vina i mestu u prodaji na malo i slanu laku od 3 K 40 p. na svaki hektolitar piva istočen na malo i slanu laku od 20 K 04 p. l. reda i 13 K 36 p. il. reda zestokih ptea na svaki hektolitar istočen na malo.

Namet na potrošarinu odnjerio se je u razmjeru postotaka kao i vis. Eraru, a da ga utjuruje kremarsko društvo sudih. kotara Volosko, dočim za pobiraju tuksa na pivo i zestokih ptea odlučilo je općinsko zastupstvo, da se isto odaje putem javne družbe i to za pivo uz isklučnu cijenu od K 2000 u za žestoka ptea uz isklučnu cijenu od K 400.

Objavljujem
nabavio velik
- lodna, što

Tko se želi z
dobro i modelno množioni, meku iz zam
truda i neka dodje viditi veliku zalihu
- - - i najljepše uzorke. - - -

Nabavio sam razne robe za ženska odjela,
- - - kao i platna za rublje. - - -

Marko Zović krojački majstor, — „Narodni Dom“ u Pazinu.

Roba iz narodnih tvornica.

Bez konkurencije.

Zajamčeno poštena posluga.

Prodajem šivane strojeve i pripadajuće im
- - - sastavne dijelove. - - -
Narodnjaci neka nabavljaju kod mene
- - - Ipov znak u raznim oblicima. - - -

Br
Oglan
iškaju i r
običnog č
Novci za p
laju sa p
aleom po
na admini
Kod naru
nčići im
postu
Tko list

na prko
48.000
trebalo
u Kopr
ušetit
ustroj
Isto je
licej u
18.000
svi stan
još pose
maju tar

Oglas, pripisana itd. takaja i računju se na temelju običnog cjenika ili po dogovoru.

Novci za predbrojbu, oglaš. itd. šalje se napunjenom ili polupunom pošt. štedionica u Beču sa administracija lista u Puli.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tho list na vrijeme ne primi,

NAŠA SI OGA

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju n e p o d p i s a n i n e t i s k a j u n e f r a n k i r a n i n e p r i m a j u .

Pretpлата za poštarinom stoji 10 K u obće. Na godinu: 5 K za seljake } na godinu ili K 3—, odu. K 2:50 na pol godine.

Izvan carovine više poštarina. Plaća i utičuje se u Puli.

Fojedini broj stoji to h, zao stali 30 h, koji u Puli, toli izvan iste.

Uredništvo i uprava nalazi se u »Tlakari Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr.« (Via Gljula br. 3), kamoo neka se naslovljavju avo pisma i predplate.

II. Brgad.

Poveće svote u rashodu proračuna ove općine za godinu 1908. jesu: porez K 989, školski troškovi K 1786 od kojih K 756 za školske takse, bolnički troškovi K 650, kupnja vatrogasne strojice K 400, plaća šumskom upravitelju i luguaru K 670, za gradnju stierne K 2000, prinos za opć. liječnika u Kastvu K 200, a za administraciju K 400, interesi na dug radi dogradnje škole i pokrivanja manjka K 780, povratak duga K 2000 i drugi različiti izdatci K 394.

Ukupni rashod iznosa K 10.897. Značajnije i veće svote u prihodu jesu: pristojbe za drva K 680, lov, K 97, globe ili multe K 210, posuda za gradnju opć. stierne kod škole K 2000 i za pokrivanje manjka K 1500.

Ukupni prihod iznosa K 5209. Usporediv ovaj prihod sa rashodom, prikazuje se manjak od K 5688, koji se ima pokriti kako slijedi: Sa nametom od 100% na sve poreze za pokrivanje manjka, pak 25% za školske takse i 50% za školu te 100% na potrošarinu vina i mesa u prodaji na malo.

III. Lisac.

Veće svote u rashodu proračuna jesu: porez K 282, školski troškovi K 490 (školske takse K 240), plaća opć. luguaru i trošak sumaru K 444, poštomljenje Lisčica K 120, spremište za vodu K 4600, koje imade se započeti, netom bude osigurana zemaljska i državna potpora, prinos Kastvu za opć. liječnika K 50, a za administraciju K 200 dočim Klani K 100, interes na posudu za pokrivanje manjka i gradnju vodovoda K 156, i posuda za pokrivanje manjka od godine 1907. K 500.

Ukupni rashod iznosa K 7340. Veće svote u prihodu jesu: pristojbe za drva K 496 a za paševinu K 444, lov K 44, globe K 80, posude za pokrivanje manjka godine 1908. K 500, a za spremište za vodu K 2600 ako se bude gradilo; različiti nepredviđeni prihodi (potpore za spremište vode i t. d.) K 2580.

Ukupni prihod iznosa K 6720, koji ako se prispodobi sa rashodom, proizlazi manjak od K 620. Ovak je manjak ima pokriti: nametom od 100% na sve poreze, za pokrivanje manjka pak nametom od 70% za školske takse i bolničke troškove te nametom od 100% na potrošarinu vina i mesa u prodaji na malo.

IV. Skaluten.

Značajnije svote u rashodu proračuna za g. 1908. jesu: porez K 172, školski troškovi K 490 (od kojih same školske takse iznose K 240), bolnički troškovi K 160, plaća luguaru i trošak sumara K 492, prinos općini Kastav za opć. liječnika K 50, a za administraciju K 200, dočim Klani K 100, interesi na posude radi opć. stierne i manjka K 300, povratak predjujna i opć. dug K 4000.

Ukupni rashod iznosa K 6277. Veće svote u prihodu jesu: pristojbe za drva K 720 i na pašvinu K 550, globe K 80, posuda za pokrivanje manjka godine 1908. K 2000, različiti prihodi (repari za stieru i t. d.) K 2200.

Ukupni prihod iznosa K 5718. Ako se rashod prispodobi s prihodom, dobije se manjak od K 559, koji se ima pokriti ovako: Nametom od 100% na sve poreze za pokrivanje manjka i 80% za školske takse i bolničke troškove te nametom od 100% na potrošarinu vina i mesa u prodaji na malo.

V. Studena.

Oveće svote u rashodu proračuna ove općine jesu: porez K 1254, nagrade župniku, opć. pisaru i slugi u Klani K 180, sudbeni troškovi K 100, školski troškovi K 541 (od kojih otpada na školske takse K 240), bolnički troškovi K 100, plaća opć. luguaru i trošak sumaru K 580, prinos za nove orgulle u Klani K 1000, prinos uzdržavanja crkava i župnog stana te obnovljenja župne

crkve u Klani K 1400, uzdržavanje ceste od Križa kot. ceste u selo Studeni K 200, uzdržavanje šumskih nasada K 400, prinos Kastvu za opć. liječnika K 100 a za administraciju K 450, interesi na opć. dug K 107, prinos župniku u Klani K 292, povratak duga K 1574 te različiti troškovi K 360.

Ukupni rashod iznosa K 8856. Veće svote u prihodu jesu: pristojbe za drva K 2120 a za paševinu K 1040, lov K 114, globe K 80, posude K 1600, plovansko imo K 542 sa zaostacima te razni nepredviđeni prihodi (zaostaci i izletitih reparata) K 750.

Ukupni prihod iznosa K 7378. Ako se rashod prispodobi sa prihodom, proizlazi manjak od K 1478. Ovaj se ima pokriti: nametom od 100% na sve državne poreze za pokrivanje manjka pak 70% za školske takse i bolničke troškove te 100% na potrošarinu vina i mesa u prodaji na malo.

VI. Klana.

Veće svote u rashodu proračuna za g. 1908. jesu: Administrativni troškovi, t. j., nagrada predsjedniku i članovima upravnoga vjeka, plaća opć. činovniku i slugi, oskarnice, dnevnice, porez, sudbeni troškovi i t. d. Za sve ovo proračunano je K 5211.

Školski troškovi utrošeni su sa K 2400. Troškovi za svinjake iznasašja K 725. Redarstveni troškovi, t. j., prinos k plaći opć. liječnika, javna čistoća i rasvjeta, o-jezuranje opć. zgrada, plaće opć. luguara, poljara i nagrada šumskom upravitelju, predviđeni su sa K 3786.

Bogostani troškovi najme plaća župnika, zvonaru, orguljušu i t. d. K 1370. Uzdržavanje i popravak opć. zgrada i crkava K 20.300, od kojih otpada za preuredjenje župne crkve sv. Jeronima K 20.000.

Uzdržavanje putova i cesta za Mazališće, Brlag i Ladvu K 1200. Uzdržavanje opć. šume K 340. Prinos Kastvu za administraciju K 400. Interesi na dug K 158. Različiti troškovi K 1800.

Uzelo sve u jedno, iznasaš proračunani rashod K 38362. Veće svote u prihodu jesu proračunane ovako: Prodaja i najam opć. zemljišta K 323. Prodaja trygoučing i prvog drva iz općinskih suma bucati će po prilici K 7810. Pašišta i sjenoške K 2320. Lov pak K 1461. Različite takse (na plus i nove kuće pak sajimovina K 174.

Globe ili multe K 500. Prinosi za bogostanje, t. j., prinosi k plaći župnika, zvonaru, orguljušu sa zaostacima iz prijašnjih godina predviđeni su sa K 3124.

Sudbeni troškovi povracaeni od utuženih stranaka K 412. Povratak raznih troškova najme školskih sa strane interesovanih općina i k tomu posebice sa strane Studene za preuredjenje župne crkve u Klani, predviđa se K 5805.

Prodajni i posude pričinjene za preuredjenje župne crkve predviđa se posuda od K 5000 i obračun predjujna za cestu Klana-Paka K 7000, ukupno K 12.000. Izvan nepredviđeni prihodi K 200.

Na zlotu uzelo, iznasaš ukupni prihod K 34.740. Prispodobiv rashod sa prihodom, proizlazi manjak od K 3662, koji ima se pokriti, kako odlučeno nametom i to: 75% na sve poreze za pokrivanje manjka, onda 25% za školske takse i 75% na potrošarinu vina i mesa u prodaji na malo.

Ovaj proračun sastavilo je i potvrdilo upravno vijeće u Klani a usvojilo općinsko zastupstvo u Kastvu. Svih šest općinskih proračuna dade ukupno u rashodu K 287.932, a u prihodu K 214.462. — Ukupno

bande u Trstu (Via Crodera br. 1, H. ka).

dina uvrstiti. Predgovornik veli, morali biti zatojiti svojo ideale i asnje vrijeme nekako je previse to, a da bi se moglo govoriti o t. Ako je moguće stogod učiniti vojim idealima, dobro je; ali da li ih ideala žrtvuje jedan cieli narod okrajine, to nesmjie, to ne može ma duhu današnjega doba. Pošto Dr. Bartoli govorio je takodjer, i malena većina, koju su oni za htjevali. Gospodo, mogu vam kod iprije reći, da su nam nuši, čim ali da smo bili, makar i uvjetno, i privoliti na 6 vasa većine, jako ali. Nas kul je bio ipak na to ležkim srecem i uz jamstvo, da našli u mnogih stvarih ne će moći ti. Gospodin predgovornik smatranost rečene većine tim, da bi treč. gg. biskopa bili na naši strani. ču o tom dugo govoriti, nego ču ovati dvoje. Prvo: mi smo dosta ili za sve vrijeme, što sam ja u boru, kroz 25 godina, pa se go- lskupi, kako bi imali po mišljenju (Zast. Dr. D. Trinajstić: Po kres- mišli) nisu podali ovamo nit se ove klupe uz nas, nit se borili pravicama, nanesenim našem na- rešće strane. Drugo ču konstatovati dvojica njih ne pripravaju našoj iti. Onda je rekao g. predgovornik, o za nje izgubljen glas zemaljskog i odnosno predsjednika sabora. to zlo onda izmjenimo, pa neka iš zemaljski kapetan i saborski nik. Ako u obće predstavljate svoju ako nepovoljnom, onda dajte, kako i g Dr. D. Trinajstić, da bude a vas 19, pa da vidimo kako će ići. Za omalazavati većinu od 6 laljanskih rekao je g. Dr. Bartoli, ovnici talij. narodnosti u Istri iše stranaka među sobom. Nesliko ih imade, meni je poznato, li liberalna, pa kršćansko socijalna, idemokratika, i dodajem, da se jedne i druge i treće strane znadu ad treba ići proti našem čovjeku. To pokazuje najbolje zadnji carovinsko vijeće i to g. Rizzi- adgovornika. Za g. predsjednika i liberalna stranaka sa socijalde- a za g. Bartolina kršćanski so- iberatima. I svaki puta, kad budu akovu pogibao g. Talijani, svaki i stalno znati tako složiti. (Slijedi)

arevinskoga vijeća.

U Beču 27. X. 1907.

Prošlog čedna i to u četvrtak započelo je tačo zvano prvo čitanje ili prva razprava o zakonskih osnovah za negodbu, koju se imade sklopiti između Austrije i Ugarske i koja imade trajati 10 godina, t. j. do god. 1917.

U toj razpravi progovorio je prvi češko radikalni zastupnik Choc, koji je govorio preko sata i to samo u češkom jeziku i koji je predstavio zakonske osnove kano nešto štetna i pogibeljna za narode ove pole monarhije.

na prikos hrvatskoj državnoj gimnaziji, 48.000 K godišnjih, koje u obće ne bi trebalo trošiti tim više, jer je ovdje (t. j., u Kopru) talijanska gimnazija, koja je ustrojena, pretrpjela na broju učenika. Isto je tako nepravdan trošak za ženski licej u Puli, za koji sama pokrajina troši 18.000 K, a za koji moraju doprinasti svi stanovnici ove pokrajine, i osim toga još posebice Hrvati grada Pule, koji nemaju tamo ni jedne pučke škole. — Za

pora družtvo „Lega nazionale“! O toj stvari predleš poseban predlog naših drugova Andrijača i Kozulića, pa ne će sada više o tome govoriti. Reći ću samo, ako c. k. vlada i opet potvrdi proračun sa ovom stavkom u njem, onda je i ona dio- nica krivice, barbarizma, divljaštva, zločina, koji se počinja timo, da se prisiljuju naš narod hrvatski doprinasti novac za zavode, kojimi se njega neće da odnarađi. A sad prolazim, da odgovorim pošto- vanomu gospodinu predgovorniku. On Jr.

Postovani g. predgovornik kazao je, da su oni bili pripravnici odstupiti nam svojega posjeda, odstupiti od svoje dosadašnje većine. To je istina, ali svaki mora priznati, da u današnje doba, kad svi hoće imati svoja prava, ne mogu Talijani, kojih je samo trećina pučanstva u Istri, uzdržati većine, koju do sad posjeduju. To nije moguće. Da bi se oni bili politički ubili, kad bi bili pristali na naše zahtjeve, to ne stoji; dočim stoji, da su se sa svojim zahtjevi htjeli za mnoge do-

poslala sakupljene milodare K 64. — Dr. Pero Magdić iz Varaždina sakupilo prigodno oprostno večero Ivana Manolića tajnika hrv. Sokola u Varaždinu K 11-04. — Hrv. omladina u Cerniku, čisti prihod privatno zabave K 17-80. — Uprava „Hrvata“ u Gospiću K 195-90. — Abiturijenti gimnazije u Dubrovniku darovali su prošle godine K 422, a ove god. K 516-90. — Abiturijenti gimnazije u Splitu darovali su K 403-18. — Gradsko poglavarstvo Karlobag u ime podpore za god. 1906. K 25. — Obćinska blagi Kastru mjesto vjenca na odar blag Slavaja Jenka K 50. — Poglavarstvo čine Bosiljevo u ime podpore K 50 Živjeti plemeniti darovatelji!

Slovenska škola u Trstu.
U proračunu za godinu 1908. pr ženo dne 16. tek. mj. u parlamentu lazi se i točka za podržavanje slove škole u Trstu (Sv. Jakov). Bilo je vrijeme. A onda neka se braća Slo požure da u srdcu grada sagrade v. pučku školu koja je toliko potrebita našu braću u Trstu.

„Jorgovan“.
Upravo je izašao zanimivi koledar mladež „Jorgovan“ za g. 1908., uređ izdao Josip A. Kraljić, ravnatelj Druž škole u Malom Lošinj. Cijena je k daru tvrdo vezanom 70 para, poštom para više. Biran je sadržaj koledara, o svih kalendarskih vijesti, ima sijaset bavnih pričica i pjesmica sa ilustracija Ne smije da bude nijednog Hrvata a bito nijednog učenika pučkih škola „Jorgovana“.

Općinska poglavarstva, pučke škole javne i privatne pisarne kao i pni uredi, koji jos do sada, nisu na čili „Veliki Čirilo-Metodski koledar godinu 1908.“ umoljavaju se, da ga ruče u jedinoj narodnoj papirnici u P via Giulia i ili od kluba „Čirilo-Metod zidari“ u Zagrebu, Preradovićeva ulica 29
Dužnost domovinska bi bila svako, da kupi taj koledar. Treba vrlo mno novaca za budjenje narodne svijesti, koji su zvani kao da ne čuju.
Toľiki se razmeću frazama patriotizi u neće da žrtvuju za jedan tvrdo vez koledar K 2— ili broširan K 1:60 čega ljepi dio otpada za budjenje hrv ske svijesti. Ako nitko, a to bar ur dužni bi bili nabaviti „Čirilo-Metod koledar“, koji je bolji nego ikoji dru. Ima izvrstni šematizam i razne ljestivi kraj vrlo ljepoga zabavnoga djela.

Čirilo-Metodski koledar za g. 190
Klub „Čirilo-Metodski zidari“ umoljav svu gospodu kojima je poslao predbroj arke, da isto tako i sve prijatelje Druž sv. Čirila i Metoda, na koje se klub ni obratio, da bi što prije sabrali nekoli predplatnika i poslali naručbu klubu.
Tko sabere 10 predplatnika, dobiva koledar badava.

Cijena je koledaru broširan K 1:60 — tvrdo vezan K 2—.
Naručbe umoljava se poslati na adresu: Klub Čirilo-Metodski zidari, Zagreb, Preradovićeva ulica 29.
Pozor ljudli!
Počeli su obilaziti po gradovima, a osobito po selima, razni agenti, trgovci sa slikama svetaca. Oni nudjuju te slike tobože uz niske cijene, na mjesecne obroke, te sklapaju ništa vrijedne pogodbe koim

Dvostruki elektro-magnetički KRIZ ili ZVJEZDA
R. B. broj 86967
Telefon br. 45—22.

jest elektro-magnetičkim antelama sastavljeni stroj, koji kod uloga, ruma, astme (težak dišnja) opapavanja, zulenja u uhu, nuraľjije, glavobolje (migrane) kucanja ertuda, zubobolje, muževno slabosti, studeni ruku i nogu, padavice (epilepsije), mokrenju postelle, nutnasti, nevjestice

godina stare bolesti izličeno su sa mojim strojem poslije 10d liječenja sa mojim strojem R. B. broj 86967 izručene zdravije kao i od odličnijih slojera izdano svjedocbe i priznanice iz sviju strana svijeta pohranjene su u mojoj pismohrani, gdje stoji svaku u svako doba na uvid, GDJE NIKDAN LIEK NIJE POMOGAO, MOLIM POKOŠATI MOJ STROJ, jer je to sigurno sredstvo protiv gore navedenim bolestima, a ono bolestnik, koji po mojem stroju neć bio izličen najduže u roku od 45 dana, dobiva novac natrag.

Upoznajom osobito p. n. obdaru na to, da se moj stroj na amije zamjenjivati sa Volframa, koji je poradi svoga neuspjeha zabranjen u Njemačkoj

dakle K 502 384. — To je preko pol milijuna kruna godišnjeg prometa.

Dosađanjem mjesnom školskom vijeću u Kastru i Klani inu je rok od šest godina, te se u smislu školskog zakona imenuje u to vijeće i to u Kastru: Kinkela Vjekoslav iz Dol. Rukavca, Rubeša Frane iz Zameta, prof. Vjekoslav Spinić i Vlah Ivan iz Trinajstići; a u ono u Klani: Medvedić Anton iz Klane, Komen Josip iz Skalnice, Simić Ivan iz Lisca i Mrvčić Anton iz Studene.

Na molbu za postignute obrtnih koncesija preporuča se onu Finderle Mata, doćnu se ne može preporučiti molbe Kotur Marije iz Matulji i Ožbolt Blaža iz Zaneta.

Odobravaju se slijedeće draže: glede popravka kula „Jasenovac“ u Srdokovoj sa cijenom od K 280-40, postavl dostaoecem Jardoš Jakov iz Brnčić; ljeskovih mljavica sa K 75-65 i gorivog drvo sa K 33-95 u opć. štni p. o. Brgud, te dražu za prodaju limitu soli u Jušijima koju rasprodaju preduzeć je Črnić Ivan uz cijenu od K 15-58 po metr. centu. Odobravaju se kolaudacije zidarske i stolarske radnje glede dogradnje školske dvorane petog razreda muške učionice u Kastru, isplativ poduzetniku dostavljene cijene i povrtiv im položene kaucije isplativ nijedno poduzetniku zidarske radnje u ime viseradaće K 306-82 te za popravke učionice i iskazane u kući broj 76, K 119-74 a poduzetniku stolarske radnje svota od K 181-37 kao viseradnju. Odobrava se takoder kolaudacija betoniranja tula uz opć. snjmište u Kastru polng dražbenog zapisnika.

Prezati se na pripojenja iz odb. sjednica: Uzima se do ugodnog znanja odpis c. k. kot. poglavarstva o izraženoj najvišoj zahvali na podnesenu čestitku prigodom rođendana Njeg. Veličanstva Prilivca se predlog odbora, da se Zuzi Ivana Ivanovog prima u zavječnu svazu općinarstva ove općine uz uvjet, da uplati pristojbu od K 100 i da poduzme potrebita, da što skorije zadobije austrijsko državljanstvo. Udobavljuje se molbi nadlugaru, da se nabavi šest hrvatskih šumskih koledara za godinu 1908. radi šumskih propisa za šumsko osoblje. Stolar Srdoč Ivan izveo je nekoje radnje po nalogu općine na školskoj zgradi u Hostima, što nek mu isplati sa K 98. Istatoko da se isplati županu Hostove K 30 za obavljene zidarske radnje oko te škole glosom predložnog iskaza nadnica. Zvonić župne crkve sv. Jelene u Kastru trebalo bi popraviti, da se izbjegne većim troškovom, pa se zaključuje, da isto pregleda jedan zidarski majstor i ako je popravak nuždan, da se to odmah jađe izvesti. Glede postavljena munjovoda na školskoj zgradi u Hostima zaključuje se, da se župan o tom progovori sa svojim općinarima, poplta se ujedno na Rijeci glede cijene munjovoda i da zatim obavjesti općinu. Na prijavu župana iz Hosti da u novoj šterni uz skolu nema više od pol metra vode, te da ista prema tomu pušta, zaključuje se, da se poduzme poduzetnika Čiko-vića, da šternu u osam dana popravi, jer bi se inače u radnju imalo izvesti po drugom radnicima, a na trošak njegove kaucije. Uzim se do znanja, da je Dukić Josipu Jožac doznaćna po zemal'skom saboru mjesecnu potpora od K 15 za dvije godine dok izući košaračku skolu. Na poziv c. k. kot. sudu u Voloskom imenuje se prisilne upravitelje nekretnina i to Jurčić Ivana u Kastru za Kastav i bližnje županije. 2. Kalčić Josipa u Sv. Mateju za Sroki, Marčelji, Sarsoni, Brnasi. Blazić i Hosti, 3. Matetić Frana u Pužima za Zvoneću, Puži, Jurđani, Kućeli, Dol. i Gor. Rukavac, 4. Stipančić Josipa iz Brguda 96 za p. o. Brgud, 5. Kukuljan Tomu iz Rećine za p. o. Rećinu, 6. Pilipčić Mata iz Zameta 84 za Srdoč i Zamet, 7. Medvedić Luku iz Klane 186 za Lisca, Klanu, Skalnica i Studenu, 8. Rubeša Ivana iz Rubeš 72 za Rubeši Matulji, Trinajstići, Peranić, Pohri i Bregi. Poduzetniku gradnje školske zgrade u Hostima

da se isplati K 59 viseradnje izvedene nalogom općine na toj zgradi, odbiv mi prednjom cti K 30 izdan Host Mata. Dražu za ljeskove mljavice u Lisini ostala je bezuspješna, a zatim pristupio je Kinkela Frane iz Zvoneće 60 i ponudio za te mljavice K 20, što se odobrava. Odobrava se župani od K 300 izdan radi nauka Brozović M. iz Kastru zaključeno, da se ta tražbina uknjiži. Torak Frane iz Blazić učionice i postavio na Šternu u Skurinoj ponovno dvije ploče, pa mi se odobravu potrosak od K 30. Pošto je općina ostala bez vopna, zaključuje se, da se za popravak općinskih i školskih zgrada naručnu nužna količoka vopna. Pritužbe općine upravljenja na c. k. upravno sudušte glede podučavanja talijanskog jezika na pučkoj školi u Zanetu odbijena je, jer isto neumidljivo, navodno, da ako je općina u svoim pravu prikraćena, da se obrati na c. k. državno sudušte. Odlučuje se, da se o tom upita za savjet g. prof. Spinić. Kako se je predloženo zaključilo, naručeno je 50 pušaka, koje su već ano stigle, ali pošto su bez remena, zaključuje se, da se naručiti potredite remene i radi boljeg snuđivanja da se dade izraditi ormar po stolaru Brozović uz cijenu od K 32. Glede popravka kuhinje i smućionice u stanu nadučiteljice u Kastru kao i konobe te odvodnog kanala, dalo se je pripraviti proračun i načelno se zaključuje da se toj potrebi udovolji, ali predloženo ima vrd-sinak izveštu lili radnja pregledati i eventualno proračun ispraviti ili nadopuniti. Zudovoljstvom uzima se do znanja, da je izložba govoda od 23. oktobra t. g. isplata mnogo ljepe prema onoj od g. 1905., Šepić Antonu iz Zvoneće, poduzetniku ispaljenju ugljena u Lisini, obzirom na kiselovita vremena i zimu, produljuje se rok tog posla do proljeća 1908. Lučić Ivanu iz Sarsoni odobrava se potrosak od K 61-02 za otpeljanje željezini cijevi iz Jelovićani u Skurinoj i za namještanje istih i ostale radnje kod lamosnje šterne. Uz opć. put od Kala na Spiniću poružio se je konad zida i pošto je prolaz pogibljivan zaključuje se, da se taj popravak oćade putem draže uz cijenu od K 251-90. Usvaja se predlog opć. glavaru da se kupi ponudjenu uljenu sliku zaslužnog rodoľuba pokojnog Frana Ravnika, bivšeg nadučitelja u Kastru, za cijenu od K 50, ako u to pristane vlasnik iste. Glede prodaje i zakupa dijela opć. zemljišta J. L. Münza kod električne centrale u Matuljima odlučit će se naknadno, kad se saznađe za točnu mjeru traženog tuala i uvidi odnosi nacrt i pogodbu. Na pitanje glede patrona župne crkve u Veprincu zaključuje se, da se riješenje prepusti za koju od budućih sjednica.

Obzirom što opć. odbor nije mogao da raspravi o molbama za prodaju opć. zemljišta, prepusta se tu točku na rješenoje u budućoj sjednici.

Uvidiv opć. zastupstvo, da je već sedam sati u večer i da ima mnogo molba da riješi radi doznaćna novčanih potpora, prepusta iste na rješenoje financijskom odboru uz naknadno odobrenje, jedino doznaćnje Blazić ud. M. K 100 za dobavu gradjevno materijala za obnovu izgorjele kuće i Sušanj M. iz Rubeši K 12 za gorivo drvo.

Konaćno zdobiv riječ g. F. Rubeša, ističe da bi konkurencijalno gradjevni odbor kapelanije Sv. Kriz imao pristupiti sastavku proračuna za buduću godinu, ali taj je odbor nepotpun, jer podneseni utok protiv njega nije još riješen, a nedavno je umro član istoga Srdoč Ivan. Obzirom što Zamet najviše doprinosi trošku te kapelanije a nije u tom odboru dovoljno zastupan predlaže, da bi se nijesto pokojnog Srdoču u taj odbor biralo kao člana Jurčić Josipa Komodanić iz Zameta 120. Opć. zastupstvo, proglasiv prečnost, prihvatit taj predlog i imenuje Jurčić članom konkurencijalnog odboru kapelanije Sv. Kriz.

Ne prijavio se nitko za riječ predsjednik zaključuje sjednicu u 7 i pol sati u večer.

Objavljujem o nabavio veliki - lodna, štof

Tko se želi za dobro i moderno zaodjenuti, neka ne žali truda i neka dodje viditi veliku zalihu - - - i najljepše uzorke. - - -

Nabavio sam razne robe za ženska odjela, - - - kao i platna za rublje. - - -

--- itđ. itđ. ---

Prodajem šivajne strojeve i pripadajuće im - - - sastavne dijelove. - - -

Narodnjaci neka nabavljaju kod mene - - - lipov znak u raznim oblicima. - - -

Marko Zović krojački majstor, — „Narodni Dom“ u Pazinu.

Roba iz narodnih tvornica. Bez konkurencije. Zajamčeno poštena posluga.

Oglasi, priopisana itd. ...

Novci za predbrojbu, oglaš. itd. ...

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrijeme ne primi, naka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koj se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše "Reklamacija".

Upravni račun br. 847-849. Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu malo stvari, a nosloga svo pokvari“. Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani doplati se ne vraćaju u nepotpisani ne tiskaju a nefrankirani ne primaju. Predplata za poštarijom stoji 10 K u obće, 8 K za tajsko u godinu ili K 3—, odo. K 2 50 na pol godine.

Izvan carevine više poštarina. Plaća i utičnje se u Pull.

Pojedini broj stoji 10 h., za stali 20 h., koji u Pull, toll izvan lata.

Uredništvo i pravna nalazi se u Tiskari Legija i dr. prij. J. Krmpotić i dr. (Via Giulia br. 1), kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplate.

Urednik i izdavač Jerko J. Mahulja. — U nakladi tiskare Legija i dr. prij. J. Krmpotić i dr. u Pull. — Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu (Via Crociera br. 1, li. kl.).

Govor.

mar. kasl. prof. Vjekoslava Spinčića proračunu i o narodnostnom izmirenju Istri, izrečen u posljednoj sjednici Istarskoga sabora.

Visoki sabori! Uzimajući rječ, dozvolite mi prije svega, da učinim nekoliko formalnih opazaka gledom na jučerašnji i današnji dnevni red.

Za jučerašnji i današnji dnevni red postavljeno je toliko točaka, da se ne može zapravljati onako, kao što bi mogli morali. Je li krivo tome naše omedjenje vremena sa strane c. k. vlade time, što je parlament već sazvan, je li krivo tome, što je glavna većina, koja nije htjela prije metnuti stanovit stvari na dnevni red, to je drugo pitanje.

Na svaki način mora se reći: svako obćinsko zastupstvo, koje nevoliko do sebe drži, treba bar jedan dan a proračun, dočim vi ovdje mećete po riječi tolikih drugih predmeta proračun, da za samo tako razprave, ni ovamo ni namo, naglo, pa da se onda ide kući, togo se je sve ljepše rasporediti, pa bilo ljepše i izpalo. Moram opaziti i da je u dnevnome ređu za jučerašnju sjednicu bio pod točkom 16. također izvještaj skolskog odbora o proračunu škole pokrajinske zaklade za g. 1906., 1907., 1908., i da te točke, koja se jučer nije izpravila, nema danas na dnevnom redu.

I opaziv te formalnosti, dozvolite mi rije nego predjem, da odgovorim g. predgovorniku, da samo nekoliko reknem samom proračunu. Ne može se kako škoh, proučiti sve stvari, ali hoću, da mi iztaknem neke rubrike, da time pozem, kako je nepravedan ovaj proračun većinu pućanstva naše pokrajine.

Ne ću govoriti ni o zem. kapetanu i o zem. prisjednicima ni o samom sagru, nego ću samo spomenuti rubriku 10. „pokrajinska uprava“. Tu se troši, gospodo na pokrajinske činovnike i službenike 111.000 K na godinu, a da većina pućanstva ove pokr. jine ni malo ne udjeluje na cielom tom velikom novcu, štade u cijeloj pokrajinskoj administraciji nema nego ovaj jedan sa siedom glavom i narodski revidenti), za kojega se priznaje, da znađe hrvatski, jer da mu dade prevadjati one predloge i interpelacije, koje budu ovdje u hrvatskom jeziku postavljene, dočim n. pr. jedan g. asesor, koji također znađe hrvatski, ne će da priznaje, da znađe.

Kod rubrike treće i to kod naslova prvoga § 1: „srednje škole“ moram iztaknuti, da se tu troši za talijansku pućansku gimnaziju, koja bijaše ustrojena na prkos hrvatskog državnoj gimnaziji, 48.000 K godišnjih, koje u obće ne bi trebalo trošiti tim više, jer je ovdje (t. j. u Kopru) talijanska gimnazija, koja je usljed toga, što je talijanska u Pazinu ustrojena, pretrpjela na broju ućenika. Isto je tako nepravedan trošak za ženski licej u Puli, za koji sama pokrajina troši 18.000 K, a za koji moraju doprinasati svi stanovnici ove pokrajine, i osim toga još posebice Hrvati grada Pule, koji nemaju tamo ni jedne pućke škole. — Za

pućke školstvo“ naslov 2. preventiran je trošak od 464.000 K. Kako je gospodo ovo nepravedno razdjeljeno među urođjeno pućanstvo obih narodnosti u Istri, to je razvidno iz godišnjeg izvještaja zem. skolskog vieća za god. 1904. i 1905. koga gospoda skolskog odbora i sab. većina nije iznesla na razpravu, jer ne bi već mogla nikakovih zahtjeva postavljati na c. k. vladu, dočim bi ih imali sijaset. Da se vidi, kakvih se nam nepravednosti dogadja, citirati ću samo jednu rubriku, a to je rubrika škole i razreda. Imade tu 16 talij. škola jednorazrednih, dakle 16 razreda, 14 škola dvorazrednih, dakle 28 razreda, 14 škola trorazrednih, dakle 42 razreda, 6 četverorazrednih škola, dakle 24 razreda, 14 petrazrednih škola, dakle 70 razreda, onda 3 šesterorazredne škole, dakle 18 razreda. Svih skupa dakle talijanskih razreda imade 198; dočim imade hrvatskih škola 44 jednorazrednih, dakle 44 razreda, 20 dvorazrednih škola, dakle 40, 3 četverorazredne škole, dakle 5 razreda, 1 peterorazredna škola, dakle 1 razred, svih skupa 101 razred. Slovenskih škola imade 11 jednorazrednih, dakle 11 razreda, 12 dvorazrednih škola, dakle 24 razreda, 1 trorazredna, dakle 3 razreda i jedna encurrendo svi skupa 39 razreda. Ukupno dakle imade talij. 198 škola, a hrvatskih i slovenskih 140, dok imade Hrvata i Slovenca 190.000, a Talijana samo 126.000, to prepustam g. predstavniku c. k. vlade. I ne samo, da je tolika razlika u broju razreda, nego gospoda, talijanski su učitelji mnogo bolje plaćeni nego li naši, pa možemo suditi koliko se više daje za talij. škole i za djeću talij. narodnosti nego li hrvatske i slovenske narodnosti.

Daljna rubrika bila bi četvrta, „trošak za obradivanje polja“. Nego o tome govorio je već drugom prilikom g. drug Matko Trinajstić, a ja potpisujom sve ono što je on tada rekao. Pridodajem samo to, da bi iz ove rubrike i zem. odbor i c. k. vlada imala trošiti najviše za pripadnike slavenske narodnosti, jer je poznato, da ljudi te narodnosti spadaju većinom staležu poljodjelstva. Pripomenut ću ovoj rubrici također i to, da se u njoj govori o tome, da će se na godinu trošiti 7838 K za objavljnje lista agrarnog. Ja neznam, da li će taj biti također hrvatski; ali ako ne bude, bit će i to jedan od lo-povluka, kakov se u našoj provinciji inače počinjuju.

A što da rećem još k jednoj rubrici, koju nije zemaljski odbor u svojem dotičnom izvještaju ni spomenuo, a koja se nalazi u proračunu samom, a to je podpora družtvu „Lega razionala“! O toj stvari predlež' poseban predlog naših drugova Andrijeća i Kozulčića, pa ne ću sada više o tome govoriti. Reći ću samo, ako c. k. vlada i opet potvrdi proračun sa ovom stavkom u njem, onda je i ona dionica krivice, barbarizma, divljačstva, zloćina, koji se počinja time, da se prisiljuju naš narod hrvatski doprinasati novac za zavode, kojim se njega hoće da odnardi. A sad prelazim, da odgovorim postovanomu gospodinu predgovorniku. On Dr.

Bartoli, postavio je u svom govoru jednu zadaću i smatrao nužnim, da opravda sl. većinu u stvari izborne reforme odnosno, da na nas baci krivnju, da do te izborne reforme nije došlo. Glede prvog pitanja, naima njegove rezolucije, koja se odnosi na oćepljenje kvartner. oćoka od Istre i pripojenje k Dalmaciji, ja se ne ću stvarno izreći ni za ni protiv, jer nisam u toj stvari nikad pitao za mnjenje onoga pućanstva. Ako bi se htjelo o tom neku odluku stvariti, onda se ne bi imalo pitati ni zastupnika Mišića ni Dr. Bartolija, nego bi se imalo iti tamo pitati ljude, da izreku plebiscitom, da li su zadovoljni pridružiti se Dalmaciji, ili ostati ovdje uz Istru. Ako pak hoćemo govoriti o historijskom pravu onda ću vam ovo reći. Kralj Ferdinand I. godine 1526., kud je bio izabran hrvatskim kraljem, bio se je obvezao za se i za svoje nasljednike svećano kraljevskom prisegom, da će nastojati sve one zemlje, koje su jednom pripadale pod hrvatsko kraljevstvo, to su tijekom vremena od kraljevstva odpale, opet ih u tome kraljevstvu pridružiti; te da je medju te zemlje i veći dio Istre spadao. A reći ću još i ovo: Kad je prestala mletačka republika i šli Venecija i kad je habsburška kuća opet dobila Dalmaciju i Istru, onda se je njezina vlada obvezala, da će uzpostaviti te zemlje u ono stanje, u kojem su biva'e u prijašnje doba. Ja priznajem, da nam ovdje malo koristi pozivati se na historijsko pravo, ali na svaki način dobro je, da se zna, da i mi Hrvati kao Hrvati imademo pravo i na Istru, i naročito na Kvarnerske oćoke, kao i na Dalmaciju. I Talijani, Mlećani, vlad. li su nad timi zemljama, ali su ih uvijek držali za tuđe, kao svojino ovajnaću, kao kolonije u koje bi pošiljali svoje prokurate, da jih koliko jače isišu i dobiju od njih koliko moguće više. Po prirodi bi se imalo oćlućiti, cigove da budu te zemlje, onda bi morali pitati narod, kamo će i kuda želi. Dok smo u Austriji, kakova je moramo gledati koliko je moguće, da se snasamo medju sobom.

Prelazim na drugu točku. Postovani g. Dr. Bartoli govorio je glede izborne reforme i rekao, da u njihovoj strani nema nikakove krivnje, a ja velim, da je nima na našoj strani. A koji od nas, jedan ili drugi, imademo pravo, o tom ću suditi naša, jednih i drugih javnost. Ja ovom prilikom mimoludno podsjećam presvjetloga gospodina predsjednika na njegovo obećanje, da će nam naima dati prepise sjednica, i zelim ih sto prije dobiti, da možemo iznieti u javnosti, što i kako smo se dogovarali.

Postovani g. predgovornik kazao je, da su oni bili pripravni odstupiti nam svojeza posjeda, odstupiti od svoje dosadnje većine. To je istina, ali svaki mora priznati, da u današnje doba, kud svi hoće imati svoja prava, ne mogu Talijani, kojih je samo trećina pućanstva u Istri, održati većine, koju do sad posjeduju. To nije moguće. Da bi se oni bili politički ubili, kud bi bili pristali na naše zahtjeve, to ne stoji; dočim stoji, da su se sa svojimi zahtjevi htjeli za mnoge de-

selko godina ućvrstiti. Predgovornik veli, da bi morali biti zatajiti svoje ideale! Dandanašnje vrijeme nekako je proviše prezaićno, a da bi se moglo govoriti o idealima. Ako je moguće stogod učiniti prema svojim idealim, dobro je; ali da se radi lih ideala žrtvuje jedan cijeli narod jedne pokrajine, to nesmije, to ne može biti prema duhu današnjega doba. Poštovani g. Dr. Bartoli govorio je također, kako je malena većina, koju su oni za sebe zahtjevali. Gospodo, mogu vam kod toga naprije reći, da su nam naši, čim su saznali da smo bili, makar i uvjetno, pripravni privoliti na 6 vaše većine, jako prigovarali. Naš klub je bio ipak na to privolio, teškim srcem i uz jamstvo, da se bez naših u mnogih stvarih ne će moći odlučivati. Gospodin predgovornik smatrao je vriednost rećene većine tim, da bi trojica preć. gg. biskupa bili na naš strani. Ja ne ću o tom dugo govoriti, nego ću konstantovati dvoje. Prvo: mi smo dosta tlaćeni bili za ovo vrijeme, što sam ja u ovom saboru, kroz 25 godina, pa se gospoda biskupi, kako bi imali po mišljenju mnogih (Zast. Dr. D. Trinajstić: Po kršćanskoj misli!) nisu podali ovamo nit se sjeli na ove klupe uz nas, nit se borili protiv nepravica, nanešenim našem narodu s vrše strane. Drugo ću konstatovati to, da dvojica njih ne pripadaju našoj narodnosti. Ona je rekao g. predgovornik, da bi bio za nje izgubljen glas zemaljskog kapetana, odnosno predsjednika sabora. Ako je i to zlo onda izmjjenimo, pa neka bude naš zemaljski kapetan i saborski predsjednik. Ako u obće predstavljate svoju većinu tako nepovoljno, onda dajte, kako je rekao g. Dr. D. Trinajstić, da bude nas 25, a vas 19, pa da vidimo kako će uprava ići. Za omaložavati većinu od 6 glasova talijanskih rekao je g. Dr. Bartoli, da stanovnici talij. narodnosti u Istri imadu više stranaka medju sobom. Neznam, koliko ih imade, meni je poznato, da postoji liberalna, pa kršćanska socijalna, te socijaldemokratska, i dodajem, da se Talijani jedno i druga i treće strane znadu složiti, kad treba ići proti našem ćovjeku ili narodu. To pokazuje najbolje zadnji izbor za carevinsko vieće i to g. Rizzi-a i g. predgovornika. Za g. predsjednika složila se liberalna stranka sa socijaldemokratima, a za g. Bartolija kršćanski socijali sa liberalima. I svaki puta, kad budu došli u takovu pogobavu gg. Talijani, svaki put će se stalno znati tako složiti. (Sliedi)

Iz carevinskoga vieća.

U Beću 27. X. 1907. Prošlog ćedna i to u ćetvrtak započelo je tako zvano prvo ćitanje ili prva razprava o zakonskih osnovah za nagodbu, koja se imade sklopiti izmedju Austrije i Ugarske i koju imade trajati 10 godina, t. j. do god. 1917. U toj razpravi progovorio je prvi ćesko radikalni zastupnik Choc, koji je govorio preko sata i to samo u ćeskom jeziku i koji je predstavio zakunske osnove karno nećto štetna i pogibeljna za narode ove pole monarhije.

O zakonskim osnovama za nagodbu govoriti će se još više dana ovoga čedna. Upisano je govornika preko 170 protiv osnovi, a jedva nešto preko 50 za osnovu. Svi ti govornici ne dođu do riječi, jer bi razprava morala trajati čitav mjesec dana. Govoriti će u svemu nešto preko 30 govornika, što za, što protiv osnovama. Taj broj govornika utanačiše predstojnici svih klubova ili stranaka parlamenta, te ih porazdijeliše među stranke polag toga, da li imade stranka veći ili manji broj članova.

U petak došlo je na red devet govornika, što za, što protiv nagodbenim osnovama. Prvi je uzeo riječ član njemačke pučke stranke Chiari, koji je izlaknuo dobre i zle strane nagodbe. U ime svoje stranke izjavio se je za nagodbene osnovne, nu pod uvjetom, da se ne bi imalo absolutno nikakvih povlastica ili polakšica radi nagodbe podijeliti slavenom.

Bečki načelnik i zastupnik Dr. Lueger očitovao je, da se već sada nitko nemože odlučno izjaviti ni za, ni protiv nagodbi, jer da valja dobro proučiti njezine vrline i njezina pomanjkanja. Tadašnji svog vrlo pažljivo slušanog govora, obrorio se na mađarske židove, koji vode tamo glavnu riječ i koji proganjaju mađarske narodnosti, te je na koncu preporučio austrijskoj vladi neka u Bosni i Hercegovini, i u obće na Balkanu u buduće provadja Slavenom prijaznu politiku.

Zast. Ellenbogen, jedan od vodje socijaldemokratske stranke izjavio se protiv nagodbi, za koju da mogu glasovati mirne duše građanske stranke, ali ne mogu socialisti, jer se nagodbom upropašuju radništvo ove i one pole monarhije.

Mladocški zastupnik Dr. Fiedler pripisuje svu nesreću Austrije nagodbi, sklopljenoj god. 1867. između Austrije i Ugarske, pa se ne nuda dobru ni od sadanje nagodbe, osobito ne za slovenske narode s ovu i onu stranu Litave.

Česki agrarac Dr. Zahradnik prosudio je zakonske osnovne za stanovništva českok državnog prava, koje valja riješiti ako se želi zadovoljiti opravnim zahtjevom českok naroda. Govornik traži, da se umiri najprije austrijske narode i onda tekar neka se sklupa ugovore i nagodbe sa drugom polovicom monarhije.

U tom smislu govorio je i drugi česki zastupnik Šramek, koji je zagovarao nagodbu između Austrije i českok naroda.

Hrvatski zastupnik iz Dalmacije prof. Perić govorio je u smislu hrvatsko-srbske koalicije na hrvatskom i hrvatsko-ugarskom saboru kao trećeg faktora kod sklapanja austro-ugarske nagodbe saslušati mora.

Njemačko radikalni zastupnik Dr. Sammer govorio je protiv zahtjevom zastupnika českok naroda i koji su tobož nepravedi. Kad bi se tim zahtjevom iole zadovoljilo, bila bi nagodba zakopana, jer bi protiv njoj glasovali složno svi Niemci.

Njemački naprednih židov Kuranda zamjerio je članom jugoslavenskog kluba, koji su posli u Budimpeštu na pogovor sa hrvatskim zastupnicima. Njemu se ne sviđa gradnja dalmatinske željeznice, jer se tim podupire veliko-hrvatske težnje. Po židovskom običaju kadio je sad austrijski, sad ugarski vladi držeći se one poznate: moli Boga, ali se ne zamjeravaj ni djavlu. Po starom običaju u austrijskom parlamentu došlo je često za tih govora do svakojakih prepirka i žestokih upadica, te je predsjednikovo zvonce često odjekivalo dvoranom.

Petak su položili svoju čast česki ministri Dr. Pacak i Dr. Fortl. Oni nisu više imali pravog ostonu u raznih stranaka českok naroda. Obojica pripadaju mlado českok klubu, a taj je klub danas vrlo maljušan u parlamentu. Imenovani su bili za ministre dok je još njihov klub bio moćan i ugledan. Za posljednjih sveobših izbora na temelju obćenitog i jednakog izbornog prava. skratio se broj mladocških zastupnika od 60 na 19, a tomu bijaše

poaljedica, da mladocški ministri ne imado više za sobom snažne i čvrste stranke. Sada je na površju između českih stranaka tako zvana agrarna ili poljoivjelska stranka između koje će stalno bar jedan njezin član zasjesti na jednu od praznih stolica českih ministara.

Osim neslogo među českim strankama imado i drugi razlog odstupu českih ministara. Njihova je stranka tražila od vlade da bi već jednom izpunila stare zahtjeve českok naroda, a u prvom redu ustrojenje českok sveučilišta u Moravskoj, uveđenje českok kao službenog unutarnjeg jezika itd. Tim zahtjevom neća da zadovolji sadašnji ministar predsjednik barun Beck, jer se boji njemačkih stranaka, te mladocški ministri uzeše i to za povod svomu odstupu.

Njihova prazna mjesta rek bi, da se ne će odmah popuniti, jer im je teško naći nasljednike.

U subotu nije bilo sjednice u carevinskom vijeću, već je urečena prva buduća sjednica za ponedjeljak u 3 sata po podne.

Politički pregled.

Pula 31. oktobra 1907.

Austro-Ugarska.

Sve su oči sada uprte put obiju parlamenta u Beču i u Budimpešti. Cilja se javnost zanima o nagodbi između Austrije i Ugarske.

Mi kao Hrvati, kako već spomenuto, moramo načelno biti protivni toj nagodbi, jer se snjom uzakonjuje za daljnjih 10 godina nezakoniti, i našem hrvat. narodu štetan položaj, što ga sada imado. Nego žalibože odstranjenjem tih nezakonitosti ne može se tako brzo doći na kraj.

U austrijskom parlamentu držalo se skoro za sjegurno, da i ako bude koje protivštine, da će ipak na koncu kona nagodba biti prihvaćena bez poteškoća, dočim će to u Ugarskoj teže ići. U stranki utemeljenoj od pok. L. Košula a koju sada vodi njegov sin — ministar F. Košut — sve je vrijelo od nezadovoljnosti. Uzaludu se F. Košut mućio da umiri duhove, te mnogi košutovci, vjeroni načelima god. 1840. pobjegli su iz kluba na čijem se čelu nalazi Franjo Košut. Nu čini se ipak, da će se naći načina, te će se doći do prihvaćena nagodbe. U Austrijskom parlamentu pako nastalo je novo komešanje radi odstupu dvaju českih ministra. Kako se do sada može razumjeti, nagodba će biti po svojoj prilici prihvaćena, nu uz protuuslugu vlade. Stranke se naime dale na „trgovanje“. Ti meni toliko, a ja tibi glas.

Držeći se one: bolje ista nego ništa, mislimo, da i naši zastupnici mogu prihvatiti nagodbu, nu neka dobro paze, da bude kod tog trgovanja i naša siročica lastra primila svoj dio. Mi imademo mnogo toga za primiti, ta to je našim zastupnicima dobro poznato, te znajuci u čije smo ruke povjerali naše interese nadamo se, ako dodje do prihvaćena nagodbe, da će nam stogod koristiti.

U slučaju pako, da se dogodi kakovo iznenadjenje, to stvarni krenu Bog zna kojim putem, mi i onako nemamo što da izgubimo, a u našem narodu danomice raste narodna svijest, kojom će si on znali pomoći.

Bugarska.

Jučer je u prisustvu kneza otvoreno Saboranje u Sofiji. Ministar predsjednik je pročitao priestolnu besjedu, iz koje se razabire, da u zemlji vlada potpun red i mir. Govori se za tim, da će vlada uložiti sve svoje sile, da dokrajči nusuglasne sa zemljačima Turcima. Priestolna besjeda govori još, da su odnošaji zemlje sa svim vanjskim državama u najboljem redu.

Crna Gora.

Dne 32. o. m. su izbori, a dno 13. novembra otvara se sabor. Neprijateljski listovi pišu svakojake laži o Crnojgori, da tobože tamo vlada

upotrebljuje silu kod izbora. To je smiješno i ne stoji, jer je tamo sav narod naružan, a vlada neima ni 200 Zandara u cijeloj zemlji. Izbori: se vrše tajno sa kušnjicima po obćem pravu glasu, dakle ispravni i čistiji od svakog drugog izbora u ostalim zemljama, gdje se daju glasovnice lako krivotvoriti. Kuzaj Nikola, gospodar brda, drži se strogo zakona, te mu samo moralni propalice imadu da prigovaraju, a njemu to služ, baš na čast. Danas osam dana je stigao na Cetinje novi austro-ugarski poslanik, general barun Geissel, koji je sutradan bio primljen u audienciju od kneza Nikole.

Srbija.

Dne 24. t. m. opet su započeli trgovinski pregovori sa Srbijom. Oba zastupnika Srbije, ektminister Popović i odjelni predstojnik Kučić. već su u Beču. Paču, ministar financija, dolazi danas. Neki krugovi misle, da će ovoga puta pogovori dovesti do rezultata:

Srbija potpunim pravom traži, da kladnice u Srbiji ne smiju biti kontrolirane od austrijskih veterinaru, i da se izvoz mesa mora dozvoliti za sve trgovce u Austriji i još nekoje druge zahtjeve.

Podje li sve tako u redu biti će bolje i za naš, jer će meso pojeftiniti.

Dne 12. o. m. promoviran je prvi doktor na beogradskom sveučilištu. Promoviran je na čast doktora prava Milorad Nedeljković.

Rusija.

Ruski ministar financija izjavio je kako su posve neutemeljene i zlobne razširene vijesti o tobožnjem zjmu kojega da će Rusija sklopiti. Rusija hvata Bogu imado dosta novaca.

Polag blagajničkog izkaza ruske vlade za 1. kolovoza 1907. proizlazi suvišak od 77.4 milijuna rubalja.

U Vladikavkazu su u sreću Groznij, u Guberniji Terek, otkrila velika i bogata ležišta krasnog mramora. Stručnjaci, koji su bili pozvani na lice mjesta, izjavili su, da taj otkriveni mramor nadmašuje u svakom pogledu i najljnje vrsti talijanskog mramora. U Petrogradu i u Moskvi proizvela je ta viest vrlo ugodan i dubok utisak, jer su se do sad fine vrste mramora za velike i moderne gradnje morale dobavljati iz Italije.

U Kijevu vlada kuga, u tri dana umrlo je preko 100 ljudi. Promet je posve obustavljen, mnogi stanovnici bježe iz grada. U obće po južno se Rusiji znatno ta bolest širi.

Vlada je zabranila kazališnim društinama uzimati u svoje kolo židove, i dobro je učinila.

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinski kotar:

Pula, 31. X. 1907.

Narodna radnička organizacija. Najglavnija stvar — u svakom društvu, je korist koju će čovjek od toga imati. Svaki koji se upiše u kakovo društvo pita: koju ću korist imati od toga? Nekeji bi htjeli da bude jedan stajni paragraf koji bi odredio koliko će koji imati na dan u slučaju bolesti. Nu taj paragraf ne može biti, prvo jer vlada ne bi dozvolila. Vlada bi kazala, ja sam ustanovila bolesničko blagajne, a želite i vi stogod takovoga uvesti, to onda morate poizbiti voliku kaveiju. Drugo, taj bi paragraf jednom koristilo, a mnogima škodilo. Naš paragraf govori, da će se davati podpora kako to bude dopuštalna blagajna i polag potrebe. N. p. oholi li komu žena ili diete, izgori li mu kuća, bude okrađan, crkne mu blago, u svim tim slučajevima onaj stalni paragraf o podpori ne bi mu pomogao,

jer on govori samo o bolesti člana. Dočim ovaj drugi paragraf će upravu u tom i u drugim potrebama pomoći.

Na dugo i široko bi se otislo, ako bi se htjelo tumaciti potanko pravila, nastoje zato pohajdati svaki sastanak, te pitati za odnosna razjašnjenja. Do mala će to biti pozvani u „Narodni Dom“ na glavnu skupštinu, te noka nitko ne uzmanjka doći. Ujedno preporučamo živo, da kupujete svaki dan „Omnibus“ u njem će te naći toliko potrebitih stvari i objava naše organizacije.

Dakle nedjelju dne 27. t. m. imali su novi smutljivi takozvani socialisti svoj drugi sastanak. Njihovih je bilo oko 600, a naših 1500. Polcija je nemilice naše tjerala, te nekoje i ranila. Najveću krivnju ima vladin zastupnik Lordechneider koji je puštao da oni govore, premda je većina izabrala gosp. Kriza za predsjednika. Stvar ne će zaspati, a kad se naš narod bolje upozna i složi biti će trista jada neprijateljem našim. U dojučem broju napisati ćemo par riječi o socijalizmu.

Međutim kad su gornji rodci već bili složeni, javlja nam se, da su došla pravila iz Trsta potvrđjena, te da će se u nedjelju dne 3. novembra na 10 sati u jutro držati glavna skupština u Narodnom Domu. Na istu su pozvani svi naši radnici, koji se kane zalačiti u tu organizaciju. Neka nitko ne uzmanjka doći i to točno na 8 sati. Do vidova!

Lošinjski kotar.

Iz Velog Lošinja. Ako iznašamo naše jade na javnost, činimo jedino da Visoke vlasti uvide kako su naša prava u ovome obavnom mjestu potlačena. Dogadjaju se kod nas neke stvari da bi čovjek rekao da ne živimo u ustavnoj državi. Više je od 20 godina, da smo kod kompetentnih vlasti tražili pouku naše djece u materinskom jeziku, ali nismo dočekali, već smo bili uslovanji sagraditi sa željevima naroda kuću za školu i plaćati učitelja i učiteljicu, koji su ovih dana bili na našu radost započeli svoj rad.

Našom školom do sada nismo dočekali nego sjajnih promaknuća djece na koncu školske godine, a zadovoljnosti nikakove s njihovim napretkom. Pohajdujuć naša djeca ovu školu zaboravila su govoriti i onoliko koliko su kod kuće bila naučila. U školi su se naučila krležju prama hrvatskoj domovini i jeziku. Tekom pučavanja povjesti nisu čula o prošlosti i slavi pradjedova — njima se je govorilo da su eroati, barbari, uskoki, a da se hrvatskim ne može nego prodavati krum. pir. O zemljopisu upoznaše samo julske Alpe, Istru kao obećanu zemlju za talijansko kraljevstvo. Kad se učiteljima prahitjelo, u ovoj se školi danomice stane pjevati „Legina“ himna, koju moraju djeca točnije naučiti nego enrevku. Na rijetko se u školi progovori i o svećenstvu i vjerri, tako da se uzgoje u rogoloznom indiferentizmu. Nije onda čudo ako mladići, bivši učenicli ovo naše pučke škole, postadoše mrzitelji hrvatskog naroda, jezika, podaničke ljubavi i vjere.

Jedan je takav mladi učitelj već namješten kod nas uz nadučitelja i kotarskog nadzornika izrod imena i jezika njihovih roditelja. Pa ti ne samo da iznarodjivaju našu djecu u školi, kako prije spomenusmo, već ih naučiše vrijetati putem izazivnih pjesmica prolazeće odlično naše domorođce. U ne dalekom vremenu upričiče kod obćinskog liječnika Susida neku zabavu, koja je potrajala do kasno u noć neprestanim pjevanjem izazivnih pjesama, a dovršila sa navalom na kuću „Hrvatski Dom“ i sa uvrijedama hrvatskog svećenstva, vjere i t. d. kako je to već podneseno tužbom na c. k. sudbenu vlast od koje očekujemo pravozrijek. Ovim mi samo upuzorujemo školsku vlast

na iztaknute činjenice i pozivljamo je, da izvoli urediti stvari tako, kako će i Hrvati u ovome mjestu imati ta i uživati poštovanja svojih narodnih prava i osjećaja. Fitamo se više puta u čudu: može li politička školska vlast staviti ređa izazivanja i uvrijedama na putu proti nama sa strane nadobudnih talijanskih tobože mladića a među tima našeg učitelja Antona Sopranica? Imaju li školske vlasti svoje organe da nadziru što se u školi uči i pjeva, kakav duh u njoj vlada, tli samo gosp. nadzornik Piperata dolazi da pohvali svoje mljeničke učitelje napredak djece u mržnji proti svemu što se hrvatskim zova? A c. k. pokrajinsko šk. vijeće u Trstu, je li moglo ikada iz naših javnih tužaba po novinama doznati protu-patriotično postupanje učitelja, učiteljica nadučitelja i nadzornika u našoj „culia popolare“. Bili se istom tam mjerom mjerilo i učiteljima, učiteljicama i nadzornicima hrvatskih narodnosti? Vrijeme je već, da prestane ovo tridesetgodisnje vrijeđanje naših svetih prava.

U talijanskoj školi upisano je oko 140 djece, a imade 5 učiteljskih sila. Učitelj Skarpa imade u svojem razredu samo 13 djece, ti moraju i silomice postati profesori. Ovaj broj morali bi si naši zastupnici zabilježiti na ne rehoš, te prigodom državnog proračuna pozdraviti našu mađuhu vladu, a uz to valja nadodati, da taj Skarpa radi velikih zasluga stecanih u Pulji, uziva plaću hao učitelj I. reda, premda V. Lošinj spada II.

Krčki kotar:

Iz Vrbnika: Koncem praznika rasiro se med učiteljstvom glas, da je zemaljsko školsko vijeće na predlog jednog člana krčkog kotarskog vijeća, odlučilo ukinuti ravnateljstvo na ovoj djevojačkoj školi, i spojiti ga opstojućim muškim, o čem samo ima da izreče svoju zemaljski odbor.

Za svjesne učiteljice to bi bio nemio udarac. Sabralo se više mjesta i odlučilo ne mirovati, ne primiti mučke osudu, nego uložiti sve sile, da se ne izvede kobna namjera.

Dvie učiteljice podjose u Poreč. Ne treba kazati, kolika je bila to žrtva za njihove siromašne kese, i bez obzira na neugodnosti putovanja. Podjose, ne da mole milost protekcije, nego da brane svoje pravo.

Vitez, zemaljski kapetan, vitežki jih je primio i saslušao njihove želje. Čudom se čudio, jer da o stvari još ništa ne zna pate htjeo ih je uvjeriti, da to nije moguće, da bi to bilo protuzakonito, buduć se ravnateljstva ne smiju ukidati bez velikog uzroka (un forte motivo), pa da imadu sasma pravo tražiti, da se to ne izvede. — (Uzrok kog u privatnom krugu navajda predlažeć ukinuća jest: „Brizno-mu“ ... no ne ču dalje, jer nije — forte, nego smješni motivo.

Nadalje govorilo se je i pisalo zemaljskom predstavniku i baš 12. X. o. g. odgovara jednoj učiteljici uvjeravajuć ju, da će mjesto ostati u istom svojstvu.

Gospodin kotarski nadzornik Pribili, još prošlog proljeća uvjeravao je jednog učitelja i učiteljicu državnim skol. zakonom u rukama, da se ravnateljstva ne smiju ukidati i po tom i ono u Vrbniku ostaje ne promjenjeno.

Nego uzprkos svim tim uvjeravanjam eto belaja na 9. X. razpisuje se 10 učiteljskih mjesta, a medja timi i mjesto ne nadučiteljice, — nego učiteljice II. reda u Vrbniku.

Što po tome sudite? Valjda ko što i mnoge, ili je najčešćaj pogriješno razpisani, ili se to radi bez znanja i privole zemaljskog kapetana, zem. nadzornika i kotarskog nadzornika.

Zato vi učiteljice, koje se mislite natjecati za ovo mjesto, molite za mjesto nadučiteljice, a ne učiteljice u Vrbniku.

Voloski kotar:

Iz Kastva piše nam jedna učiteljica: Čita juči u zadnjem broju „N. S.“ redke kolege g. Rajčića, namjenjena na umirenje učiteljstvu, uzdahnuh iz dubine povrijeđene duše. Istina bog, što se tiče površka plaće, čestitam kolegima, kolegicama i sobi, jer smo pokročili korak na bolje, ali mi učiteljice ostale smo na starom sa 20% manje, premda je učiteljstvo Istre sakupljeno na glavnoj skupštini „Narodna Prosvjeta“ u Pazinu prosvjedovalo proti tomu i u svojem kolegijalnom zanosu poviknulo: „Mi se odričemo našega viška i želimo da se podijeli jednako s kolegicama“. To je zamjerna sloga! Nikad neću zaboraviti onih utjesljivih rieči, pa makar i u grob ležem sa 20% manje. Nego nasi gospodari ne će da pravedno dijele. Ne boje se u nebo vapijućega grijeha — uskraćenje plaće težaka. Ne poj-mim, što misle time postignuti; ako ne ugušiti u nas volju za rad, što bi i zbilja postignuli, kad bi mi radile samo za plaću, a ne imale na pameti da uzgajamo podmladak, koji će znati cijentli rad onih, koja su se do zadnje kapi života za njihov uzgoj posvetile i ne računajući na očuhinsku plaću. Odkrojile su nam pravicu — odnosno krivicu bez ikakovog razloga.

Nemaju se čime opravdati. Da prištede pokrajini — ne, jer se učitelji odrekli viška, a da se s nama izjednače. Da je naš rad manji ili slabiji, opeta ne, jer će im dokazati gg. nadzornici, da to nije. Dapače veleć. g. prof. Spintčić, zagovarano je živo, naše izjednačenje, ne iz simpatije do učiteljica, nego za njihov rad, o kojem je osvjedočen kao bivši višegodišnji nadzornik. Ali sve uzalud! Gospoda ne će, da priznadu naše pravo, ali znajte, da ćemo energično ustrajati u borbi za svoje pravice i time pokazati da smo vrijedni i energične temperamentne uzgojati.

Najsmješnije jest, da nam je istanarina odlučena 80%. Kad se budu kuće gradile, morat će se odmah odlučiti u kojima će učiteljice stanovati e da sve 20% manje bude. Škoda da nisu odučili, da moraju učiteljice i postelju 20% kraću imati, pak bi mnogog noge van visile, a više kolega ne bi do kraja doprio, al moralo bi biti pravo, jer tako odlučeno.

Glede ustanova, mnogi se općinski oči služe receptom naših oblasti, dodjeljeći učiteljicama koje kakvo stanove. Kad je jednu učiteljicu posjetio u njezinom stanu g. nadzornik, uzdahnuo je, oh općinska tamniče! I čuje općinskim se je ocem taj stan činio preudobitum za jednu učiteljicu, te čino sve moguće, da njoj ka okrajke. Druga jedna učiteljica ima stan, koji od velike vlage sav po pljesni zaudaro, a i općinski liječnik se izjavio, da je nezdrav, ali koji stanove podjeljuje mni je da je dobar, i učiteljica mora u njemu umirati i šutjeti, ako ne želi dobiti epitet da je čmognjiljiva. Od svakog nas tište, a odkud bi nas moralo sunce grijati, ubija nas mrz, ali zapamtite onu „pritisnuto jače, svo to više sklače“. A vi mile kolegice širom Istre prenite se, i svom enerzijom pokazimo, da smo svjesne svojega zvanja, svojega rada i svojega prava. U našoj pravednoj borbi, pomagati će nam naši velikodušni kolegi, a i zaslužni gg. zastupnici.

Izložba goveda u Kastvu obdržavala se je dne 23. t. m. i bila je veoma povoljno posjećena. Dopejlano je u svemu 139 glava i to 4 bičica 46 junica i 83 krave sa 6 teleta. Povjerenstvo nakon što je pogledalo dopejlana goveda, doplatilo ja nagradu za jednog bičica Jurisević Antonu iz Pasjaka br. 32 sa 80 K i to da ga više potakne na uzdržavanje i gojenje bikova, nego li na vrijednost istoga obzirom, što se je konstantovalo da je dopejlano premalo bičica i nesposobnih za nagradu. Iznos, što je ostao razpoloživ od prve skupine bio je povjerenstvu podijeljen medju sljedeće dvije skupine svakoj sa 105 K. Od dopejlanih junica bilo je

negrađano: 12 komada i to sa prvom nagradom: a) Sušanj Josip, Brnasi 9; b) Petre Andre, Blazići 101; c) Tufk Josip Brnčić 17; d) Brnčić Mate, Brnčić 46; svaki sa K 40. Sa trećom nagradom: a) Pešića Josip, Sroki 6; b) Frlan Ivan, Sroki 63; c) Širola Andre, Brnasi 6; d) Dukić Janko, Brnčić 8; e) Surina Anton, Sapjano 32; f) Jardaš Ivan, Marčelji 48; g) Mladenić Ivan, Saršoni 33; svaki sa K 25. Kod treće skupine nagragjeno je 7 komada krava, što pripadaju sljedećim vlasnicima, i to sa prvom nagradom Prebilić Josip iz Pasjaka, 48, sa K 80; drugom nagradom Dukić Anton iz Kastva 103, sa K 40; treća nagrada a) Ivancić Ivan, Brnčići 44; b) Mladenić Marija, Brnasi 1; c) Sablić Juraj, Saršoni 7; d) Pavlinić Benedikt, Spincići 74; svaki sa K 30. Četvrtom nagradom Grlj Josip iz Stučene gore 11; sa K 15; k tomu doznačilo je povjerenstvo Baštijan Matu iz Brnasi 49 svolu od K 10, kao nagradu, što drži postaju sa bikom u redu i da ga potakne na još bolje uzdržavanje.

Ovo je treća izložba goveda što se je obdržavala u Kastvu, i pokazala je mnogo bolji uspjeh nego li prve dvije, osobito pak gojenjem junica oberintalske pasmine, pa se preporuča gospodarima goveda, da i unaprijed uznastoje odgojiti čim više pomladka te mljenice pasmine.

Iz Kastva: Članak „Bratovščina hrv. ljudi u Istri“ tiskan u „N. S.“ br. 52. od dana 17. tek. mj. svršava:

Posjećena je bila (skupština) dostatno, ali mogla je biti i bolje. „Ljenci ni nekoji“ mahnite se, ne mislite, da će te uvijek živjeti! Tko će se Vas spominjati kod „Bratovščine“ iza smrti?

Budi nam ovdje dozvoljeno jedno par riječi! Sjećali će se stalno odbor „Bratovščine“ spomenice (predloga) dječtva (ne sjećamo se upravo kada, ali znamo, da je bilo pred nedugo godina) kojom se je odboru Bratovščine predtagalo, da svoj glavac kapitalizira, pa da od interesa izdaje stipendije. Tako bi barem nekoliko djaka uživao dobru podporu, (kapitla 80.000 K, dalo bi interesa 1200 do 1400 K, svaka stipendija 200 K) dotim je dosadnjim postupkom (podporama 20—30 K za srednje, a 50 K za višeskolce) malo pomozono, oslon na to je nemoguć.

Spomenica dječtva bje zabačena, te se i na dalje radi kao i prije. A što se navadno dogadja sa podporicama „Bratovščine“? Javna je tajna, da ta podpora pomaže djaku bar ma do „jedne fraje“ na godinu.

Toga radi su oni „nekoji ljenci“ izostali iz sjednice, ne iz ljenosti ili nemara do unpredka druženova, da bi inačla, upravo hotimice, jer se ne slazu sa dosadnjim radom Bratovščine, nego odobravaju predlog onaj (ili spomenicu) dječtva, znajući, da bi svaki pokušaj obožvotvorenju istoga bio „boh o sljeni“.

Pa i medju onima, koji su bili na sjednici ima ih, koji su istoga mnenja. u prisustvovali su jedino iz razloga, da se bude sjednica mogla održavati, što inače, kod nedostatnoga broja bilo bi nemoguće, jer i to nije bilo za prvi put ove godine.

Tolko da razbistimo javno mnjenje.

Nekoji ljenci.

Porečki kotar:

Iz Montrilja: Naša občina i plovanija je sasvim zapušćena, mi smo prave sirote, bez svake nauke. Naš župnik je ovdje za veliku nesreću; mjesto da bi nas nagovarao, da ljubimo svoj narod i svoj jezik, on nas nagovarao i sila da držimo za talijane.

U našoj plovaniji nije niti jedinoga talijana izvan plovana Marka Degraši. Na 23. maja, kad smo hodili glasovati u Karoljubu, mi smo se skupili svi pod zastavom pred Faraž u Montrilju na plac, pak smo pošli skupno glasovati, a pop je otišao u crkvu i dao je zvoniti u sva tri

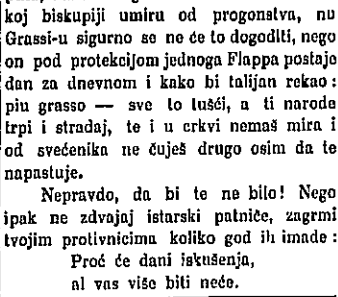
zvona, kao za mrtve! Mi smo bez da nas je itko vodio svi složno glasovali za naše muzeve; a sada kad je bila velika suša nam je naš pop predikao izpred oltara: „Sada neka vam vaši muzevi dadu kišu i neka vam zemlju natope.“

Svake nedjelje poslije izbora predika jedino od izbora i sije mržnju iz oltara.

Ako je gdje potreba škole, veće potrebe nije nigdje, nego je u našem tužnomu Montrilju. Molimo i prosimo slavno ravnateljstvo „Družbe“, da odredi čim prije moguće, da bi se započelo sa tom gradnjom. Kad bi jednom škola bila, mi bismo imali barem učitelja, koji bi učio i vodio na pravi put nas i našu djecu. Mi se sasvim pouzdajemo u slavno Ravnateljstvo i očekujemo sigurno i zadovoljno rješenje. Mi kako smo već spomenuli, nemamo nikoga. Ako ćemo stogod popitati i naputka dobiti, obratimo se i utečemo našem narodnjaku g. Simi Defaru, koji nas u svakoj prigodi rado primi i naputi, i utamo, da će i od sada dođe bude Bog providio, da dobijemo školu i učitelja i plovana, ki će nas ljubiti i učiti.

U Montrilju je bio u svoje vrijeme vlc. pop I. Ptaslnsky, brat čeh, koji je podučavao djecu naravski u hrvatskom jeziku i iz svoje volje. Vrlj taj pastir, koji se sada nalazi u Americi, kazao nam je više puta, kako mnogi naši svećenici u Porečku biskupiji umiru od progona, nu Grassi u sigurno se ne će to dogoditi, nego on pod protekcijom jednoga Flappa postaje dan za dnevnom i kako bi talijan rekao: piu grasso — sve to tušči, a ti naroda trpi i strada, te i u crkvi nemaš mira i od svećenika ne čuješ drugo osim da te napastuje.

Nepravdo, da bi te ne bilo! Nego ipak ne zdvajaj istarski patniče, zagrimi protivnicima koliko god ih imade: Proc će dani iskušanja, al vas više biti neće.

Franina i Jurina.

- Jur. Dunkve ce je tamo v Lošinju?
- Jur. Tebi je lahko pitati, ma meni je teško odgovoriti, znač v Lošinju, a osobito v Malom Lošinju je toliko toga smrada, da ne bi vas Kvarner mogal tuo oprati.
- Jur. Bilo ga je i drugde, punk daj danas daj sutra hitili su k vragu sve poperdile.
- Jur. Tako čine i Lošinjani, da bi ti stili ce piše „Omnibus“ malo fali, svaki duan od Lošinjskih poperdilov, ti bi se prekrizli livom rukom.
- Jur. Ce još nisu ljudi poznali Padvinu.
- Jur. Niti neće dokle ih de kapotone oguli.
- Jur. A ce je s slikuarom?
- Jur. A tartagliua uvik nee, da se ne razumi ni kope ni špade.
- Jur. Kako gre naša škula.
- Jur. Dobro brate, čuati i postienje meštru i meštarnjami, tuo ti gre da ne mora ljeje. — Kada smo na tlem, proporućam li, da na svaki muod kupis kalendurij „Jorgovan“ ce ga je dual stampat meštari Kraljić. Ne bi smilo bit ni jenoga bez onoga kalendurara. Košta sumo 35 soldi, a po puosti 5 soldi više. I tako te lipo danas pušćam i pozdravljam, znač iniam puoč s trabačulum v Cres.

Razne primorske vesti.

Odlazak narodnog zastupnika g. Josipa Kompare. Sa više nas strana, osobito iz izbornog kotara veleč. g. Kompare, do sada župnika-dokana u Ospu i narodnog zastupnika na zemaljskom saboru za Istru, izpituju da li je istina, da je odputovao u Ameriku, i da li će tamo ostati ili natrag se vratiti. Koliko je nama poznato, to možemo samo na prvo pitanje jestno odgovoriti.

Veleč. g. Kompare odplovio je oko 20. o. mj. parobrodom za izletnike društva „Austro Americana“ put Amerike. Rečeno nam bijaše, da je za to dobio dopust od svoga biskupa za tri ili četiri mjeseca, da se je na župi zahvalio, i da je pošao u Ameriku po nalogu ili savjetu nekog njemačko-katoličkog društva, koje se brine za austrijske izseljenike, da ne bi došli u slabe ruke, i da ne bi tamo trpili njih vjersko-moralni odgoj. Na povratku ili za svog boravka u Americi, imao bi to društvo izvijestiti o svemu, što je doživio među izseljenicima.

Na drugo pitanje, da li će tamo ostati, ne možemo ništa odgovoriti, jer ni toga — koliko nam je poznato — nije svojim saborskim drugovima priobćio.

U Ratkoviću će se obdržavati dne 10. novembra t. g. glavna godišnja skupština ovdješnje podružnice Sv. Ćirila i Metoda, s običnim dnevnim redom. Ovime se pozivlju rodoljubi, znanci, prijatelji itd. da nas posjete u što većem broju. Početak točno u 2^{1/2} sata.

Odbor.

Listnica uredništva i uprave.

Dopisnicima u Kanfanaru — Lanišće — „Djačko društvo“ Pazin, potprite se do dođuću put.

Br. 4521.

Oglas.

Daje se na opće znanje, da će se usmena javna jeftimba, glede davanja u zakup gradnje župnog stina u Račojvasi obdržavati u ovom općinskom uredu dne 7. novembra t. g. u četvrtak između 11 i 12 sati prije podne.

Isključna cijena jest K 14926-80. Najtečajeli kod jeftimbe imaju prije započeta iste položiti vadijum od 5%, koji dostalac na 10% u ime jamčevine nadopuniti imade.

Nacrti, troškovnik i jeftimbeni uvjeti mogu se uvidjeti za cijeme urevnih sati u ovome uredu.

Glavarstvo općine.

BUZET, 7. X. 1907.

Nataleik
F. Flego v. r.

„Bogdaj mi moj čarolija, mo, Akopim sam, ve, ak malučak sam, Gvaranibnikh ali izina je para, Sa napravi sv. Kathreina“
Krupnava to sladna kava.

Prava samo u izvornim onotina sa imenom Kathreiner.

Znata kava, pošto uređava ne treba ju pit bez prijete Kathreiner-Koelppova sladna kava.

Ona se je iskazala svojim vrstom kao najbolji i najpikak, pa pošto je umijela i lakko probaviva, najtoplije se preporučuje.

Djeca ni se još samo morala posvema na Kathreiner pitati.

OLOVKE

u korist družbe sv. Ćirila i Metoda dobivalu se u

tiskari Laginja i drug. u Puli prije (J. Krmpotić i dr.) uz cenu od 2 do 10 para.

Želudčane kapljice Markove kapljice

sredstvo proti slabosti želudca, imenito proti pomankanju teka za jelo, proti grizu i grčovima u želudcu i truhbu, proti nadutosti od vjetrova. Poslije teškog masnog ili preahinog jela podapira naravnu probavu. 1 tucet 4 K, 3 tuceta 17 K, 10 tuceta 32 K, franko postavljeno na svaku poštu.

Molim izvolite mi poslati još 12 božica želudčanu kapljicu jer mi nužno trebaju pošto na meni upravo čudotvor. Dozo Pazie, Kaštel str.

Molim pošaljite već kod prijasnih naručba da pošto sam uvjeren već kod prijasnih naručba da djeluju izvrstno, te da svako u zgodu iste mojih prijateljima preporučiti. — Ovakvih dopisa, koje ne mogu sve ovdje navesti ljudem još mnogo, te stoji svakome na vid.

Ove kapljice pripravlja samo Gradska ljekarna u Zagrebu, pak zato treba kod naručbe pisati točno na adresu:

Gradska ljekarna Zagreb, polag trga sv. Marka 20.

Dvostruki elektro-magnetički

KRIŽ ili ZVIEZDA

R. B. broj 86967.

Telefon br. 45—22.

Jest elektro-magnetičkim načelima sastavljeni stroj koji kod uloga, reuma, astme (teškog djanja), napavanja, zujenja u uhu, neurastije, glavobolje (napravne) kucanja srca, zubobolje, muževne slabosti, stučene ruke i noge, padavice (epilepsije), mokrenja u postelju, najnešt, nezavjetice, naglosti, drhtanja na tijelu, influence akopčane na bježću hrta, hile-dila (malokrvnost), želudačnih grčeva, beztežnosti, ischlaa, punokrvnosti, svih udnih grčeva, hopenchondrie, tjelesnih grčeva, hémorrhoida, kao i kod sveobće slabosti itd. služi kao nenadkrljivo sredstvo, pošto elektro-magnetička struja cijelim čovječnim tijelom djeluje, čime se rečeno bolest u najkraćem vremenu izlječi.

Poznato je, da bolnici kod navedenih bolesti visekratno elektronično tijelo upotrebljavaju, ali ipak ne taj način, da jaka struja samo prolazno i po vremenu kroz tijelo prolazi, dočim naprotiv tomu struja elektro-magnetičnog križa ili zvijezde R. B. br. 86967, kako je jur rečeno, unjerulim načinom neprekidno na tijelo djeluje, što svakako bržem zlječenju dovodi, nego li prvi postupak. — Do 20

godina stare bolesti izlječene su sa mojim strojem posre! Od izlječenih sa mojim strojem R. B. broj 86967 izražane zahvale kao i od odlječnih slojeva izdana svjedoče i priznanice iz svijih strana svieta pohranjene su u mojoj pismonošni, gdje stoje svakome u svako doba na vid. **GDJE NUDJEM LIEK NNE POMOGAO, MOLIM POKUŠATI MOJ STROJ!** jer je to sigurno sredstvo proti gore navedenim bolestima, a onaj holestnik, koji po mojem stroju nebi bio izlječen najduže u roku od 45 dana, dobiva novac natrag.

Upozorjem osobito p. n. občinstvo na to, da se moj stroj ne smije zamjenjivati sa Voltinim, koji je poradi svoga neuspjeha zabranjen u Njemačkoj kao i u Austro-Ugarskoj, dočim moj dvostruki elektro-magnetički križ ili zvijezda R. B. br. 86967 osobito se hvati i zjeva vjehrednu dopadnost poradi svoje izvrsne ljekovitosti.

MALI STROJ STOJI 6 K. Rabiti ga mogu samo djeca i jako slabe gospodje.
VELIKI STROJ STOJI 8 K. Rabi se kod ostajelih 20 godiš. kroničnih bolesti.

Doplivanje i naručbe obavljaju se i u hrvatskom jeziku. Pouzajem ili ako se novac napred pošalje, razaslijo glavna prodavaona za tu i izosmetivo

ALBERT MÜLLER,

Budimpešta, V/41. Kotar,

Vadsz-ulica br. 84.

ISTARSKA POSUJILNICA u PULI

Prima zadrgare, koji uplađaju sadružnih dijelova jedan ili više po krannu so.

Prima novac na štednju od svakoga, ako i nije član te djele bes ikakvog odbitka. plaća od istoga 4^{1/2}%.

Vraća na štednju uložene iznose do 1000 K bes pradhodnog otkaza, a iznose od 1000 K ako se nije kod uložnja anglaano ustanovio veći ili manji rok sa otkaz, uz otkaz od 8 dana.

Zajmove (posude) daje samo zadrugarom, i to na hipoteku i sadružnicu uz garanciju. ili na mjenicu

Uredovni sati svaki dan od 9—12 sati prije podne i 3—6 sati poslije podne; u nedjelju i blagdane osim jultja i augusta mjesecom od 9—12 sati prije podne.

Družvena pisarna i blagajna nalazi se u vjale Carrara vlastita kuća (Narodni Dom) prvi pod desno, gdje se dobivaju pobliže informacije.

Ravnateljstvo.

J. KOPAČ

Oslikovana s 3 srebrnili kolajnama u Gerolj godine 1881. 1884. 1890.

Častna diploma i zlatna kolajna u Vidnu godine 1903.

Zlatna kolajna i srebrni križ u Rimu godine 1903.

Svijećarna na paru
J. Kopač, Gorica, ul. Sv. Antona b. 7.

Preporuča prod. svećenstvu, crkvenom starčinstvu, p. n. glavnom obćinstvu svijeće iz prijenog pšeboga voska. Kilogram po K 5.— Za prijemost jamčim s K 5.000. Tamjan Myrrhae, Styrax, šilja i stakla za vjetro svjetlo po jeftinij cijeni. Og. Trgovcima preporučam svijeće sa pobrabe, sa božično drvece, vošteni svjetci i med najjeftinije vrste uz veoma niske cijene. Žuti vosak kupujem u svakoj množini po najvišoj dnevnnoj cijeni.

Na sahtjev kolajna otkupiti franko.

Objava!

Objavljujem ovime p. n. občinstvu, da sam nabavio veliki izbor svakovrstnih sukna, - lodna, štofova i modernih tkanina. -

Tko se želi za zimu uz umjerenu cijenu dobro i moderno zaodjenuti, neka ne žali truda i neka dodje viditi veliku zalihu - - - i najljepše uzorke. - - -

Nabavio sam razne robe za ženska odjela, - - - kao i platna za rublje. - - -

Marko Zović krojački majstor, — „Narodni Dom“ u Pazinu.

Roba iz narodnih tvornica.

Bez konkurencije.

Zajamčeno poštena posluga.